№№145–146
(2873–2874)

26 верасня 2008 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная воля».
Кошт — свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Народная Воля

Да ўвагі!
Хто не зрабіў перадаплату і хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

Шаноўныя чытачы!
Па пытаннях распаўсюджвання газеты жыхары сталіцы могуць звяртацца па тэлефоне 328-63-93, усе астатнія— па тэлефоне 328-68-71.

БЛІЦ

Напярэдадні выбараў дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў кіраўнік Беларусі Аляксандр Лукашэнка заявіў літаральна наступнае: *"Мы зрабілі ўсё, каб выбарчы працэс праходзіў адкрыта, чэсна і дэмакратычна. Мы і так скачам пад дудку назіральнікаў, і мы зацікаўленыя ў тым, каб новы парламент быў прызнаны на міжнароднай арэне"*.

Некаторымі гэтыя словы Лукашэнкі былі расцэнены як ультыматум для назіральнікаў.

Таму сёння "Народная воля" пацікавілася ў сваіх рэспандэнтаў:

А што б назіральнікам сказалі Вы?

Уладзімір КОЛАС,
дырэктар зачыненага ўладамі Беларускага гуманітарнага ліцэя, балатаваўся кандыдатам у дэпутаты ў 2004 годзе:

— Шкада, што перад выбарамі ў некаторых людзей ёсць патрэба выдаць жаданае за сапраўднае. Я б заклікаў назіральнікаў быць сумленнымі, адэкватна ацэньваючы палітычную сітуацыю, якая склалася ў краіне. Толькі аналізуючы сітуацыю, назіральнікі могуць зрабіць высновы.

Андрэй ЮРКОЎ,
зарэгістраваны кандыдатам у дэпутаты па Горацкай выбарчай акрузе:

— Што ім сказаць? Насамрэч, сцэнар, па якім праходзяць выбары, не змяніўся ў параўнанні з мінулымі выбарчымі кампаніямі. Я б ім таксама сказаў, што на сённяшні дзень пытанне аб прызнанні ці непрызнанні выбараў "адарвана" ад самога выбарчага працэсу. Беларускіх чыноўнікаў хвалюе пытанне аб адмене эканамічных санкцый. У абмен улады спрабуюць зрабіць карцінку чэсных выбараў. Але, на маю думку, санкцыі здымаць трэба ў незалежнасці ад таго, ці будуць прызнаныя гэтыя выбары. А самі выбары ў Беларусі дэмакратычнымі прызнаны быць не могуць, бо такімі не з'яўляюцца апрыёры.

Сяргей ВАЗНЯК,
сябра Партыі камуністаў Беларускай, зарэгістраваны кандыдатам у дэпутаты па Сенненскай выбарчай акрузе:

— Я б паведаміў назіральнікам, што выбарчая кампанія ў Беларусі праходзіць з грубымі парушэннямі выбарчага заканадаўства. За прыкладамі далёка хадзіць не трэба. Мой сапернік — намеснік кіраўніка Адміністрацыі Аляксандра Лукашэнкі спадар Папкоў не сышоў у адпачынак 28 жніўня, як гэтага патрабуе выбарчае заканадаўства. Агітаваць за сябе ён пачаў, знаходзячыся на працы, а ў адпачынак пайшоў толькі 1 верасня. Далей. Пры сустрэчы з персаналам коханаўскай бальніцы за Папкова агітавалі мясцовыя чыноўнікі. Сустрэча праводзілася ў працоўны час, да таго ж з выкарыстаннем адміністрацыйнага рэсурсу. Гэта таксама парушэнне. І такіх прыкладаў можна прыводзіць мноства. Таму я б сказаў назіральнікам, што ў выпадку перамогі Папкова выбары па нашай акрузе прызнаваць не варта. Што да пасажаў Аляксандра Лукашэнкі наконт празрыстасці і адкрытасці выбарчага працэсу, то гэтыя словы — няпраўда. Я б з задавальненнем разам з Аляксандрам Рыгоравічам адправіўся на сваю выбарчую акругу, каб Лукашэнка асабіста запэўніўся, што кампанія праходзіць з парушэннямі.

Юрый БЫЧКОЎ, інжынер:

— У першую чаргу, я б нагадаў назіральнікам, якія будуць працаваць на выбарах, аб тым, што яны незалежныя і незацікаўленыя асобы. Таму каму як не ім дамагацца дазволу прысутнічаць пры падліку галасоў? Акрамя таго, я б папярэдзіў назіральнікаў, што яны павінны адэкватна рэагаваць на парушэнні, калі такія будуць, як з боку праўладных, так і з боку апазіцыйных кандыдатаў. І потым рабіць вывады.

Людміла ГРАЗНОВА,
сябра Аб'яднанай грамадзянскай партыі, кандыдат у дэпутаты па Партызанскай акрузе Мінска:

— Назіральнікі павінны ведаць, што кіраўнік нашай дзяржавы гаворыць пэўныя рэчы ў залежнасці ад сітуацыі, якая складваецца ў краіне. Пра адны і тыя ж рэчы ён можа гаварыць з рознымі акцэнтамі. Галоўнае, каб назіральнікі, асабліва міжнародныя, зразумелі, што не з'яўляюцца ворагамі тут, у Беларусі. Як бы там ні было, іх місія вельмі адказная, і ў тым ліку ад іх сумленнасці залежыць лёс Беларусі.

Зінаіда КРЫШТАЛЁВА, пенсіянерка:

— Я б сказала назіральнікам, што пытанне аб прызнанні ці непрызнанні вынікаў выбараў залежыць менавіта ад ступені ўсебаковасці той інфармацыі, якую яны здолелі сабраць падчас знаходжання ў Беларусі. Таму я выказваю спадзяванне, што назіральнікі здолеюць выканаць сваю місію праўдзіва і аб'ектыўна.

Апытанне праводзіў Віталь ГАРБУЗАЎ.

НУ И НУ!

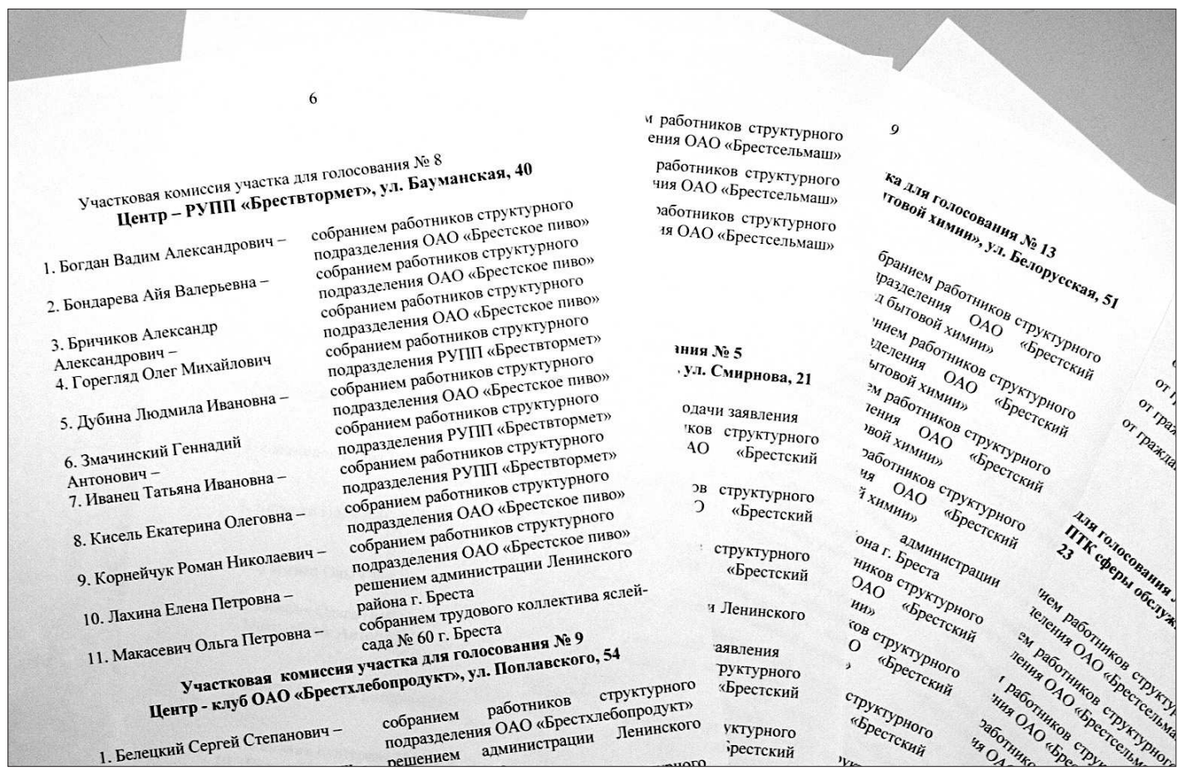
Участковая комиссия участка для голосования № 8
Центр – РУПП «Брествтормет», ул. Бауманская, 40
1. Богдан Вадим Александрович – собранием работников структурного подразделения ОАО «Брестское пиво»
2. Бондарева Айя Валерьевна – собранием работников структурного подразделения ОАО «Брестское пиво»
3. Бричиков Александр Александрович – собранием работников структурного подразделения ОАО «Брестское пиво»
4. Горегляд Олег Михайлович – собранием работников структурного подразделения РУПП «Брествтормет»
5. Дубина Людмила Ивановна – собранием работников структурного подразделения ОАО «Брестское пиво»
6. Змачинский Геннадий Антонович – собранием работников структурного подразделения РУПП «Брествтормет»
7. Иванец Татьяна Ивановна – собранием работников структурного подразделения РУПП «Брествтормет»
8. Кисель Екатерина Олеговна – собранием работников структурного подразделения ОАО «Брестское пиво»
9. Корнейчук Роман Николаевич – собранием работников структурного подразделения ОАО «Брестское пиво»
10. Лахина Елена Петровна – решением администрации Ленинского района г. Бреста
11. Макасевич Ольга Петровна – собранием трудового коллектива яслей-сада № 60 г. Бреста
Участковая комиссия участка для голосования № 9
Центр - клуб ОАО «Брестхлебопродукт», ул. Поплавского, 54
1. Белецкий Сергей Степанович – собранием работников структурного подразделения ОАО «Брестхлебопродукт» решением администрации Ленинского

Выборы проходят по закону?

Александр Лукашенко на днях заявил, что выборы в Беларуси проходят в соответствии с белорусскими законами. Но так ли это?

Как известно, больше всего нареканий в ходе этой и предыдущих избирательных кампаний вызывало то, что в избирательные комиссии не включены представители оппозиционных партий и не подконтрольных власти общественных организаций. А как по белорусскому закону должны формироваться комиссии?

Статья 35 Избирательного кодекса гласит:

"Политические партии, другие общественные объединения, трудовые коллективы организаций или коллективы их структурных подразделений из числа своих членов, а также граждане путем подачи заявления могут выдвигать в соответствующую территориальную, окружную, участковую комиссию только по одному представителю".

Мы специально выделили фразу — **"ТОЛЬКО ПО ОДНОМУ ПРЕДСТАВИТЕЛЮ"**.

Как сформированы комиссии на самом деле, вы можете убедиться из документов, помещенных выше.

СІТУАЦЫЯ

Пластылінавыя выбары,

альбо Аб тым, як кобрынская вертыкаль вырашыла праводзіць галасаванне

Можна сказаць дакладна: не толькі ў Кобрыне, але і па ўсёй Беларусі напярэдадні выбараў праўладная вертыкаль правяла спецыяльныя нарады, з тым каб узгадніць сцэнарыі правядзення галасавання.

Кобрынскі сябра Партыі БНФ Аляксандр Мех, зарэгістраваны кандыдатам у дэпутаты, цудам патрапіў на такую нараду. Дзякуючы гэтаму "выбарчыя планы" кобрынскай вертыкалі сталі набыткам галоснасці.

"Нарада адбывалася ў актавай зале Кобрынскага райвыканкама, — дзеліцца ўражаннямі Аляксандр Мех. — *Мяне хоць і пазналі, але дазволілі застацца. На нарадзе прысутнічалі прадстаўнікі Кобрынскага райвыканкама — чыноўнікі розных узроўняў. Я так зразумеў, менавіта гэтыя людзі будуць адказнымі за правядзенне галасавання ў нашым горадзе"*.

І вось яно першае кобрынскае ноу-хау. Урны для галасавання ў гэтым горадзе на гэты раз будуць апячатаны... простым пластылінам, які можна набыць у любым магазіне. *"Менавіта такое рашэнне было прынята падчас нарады,* — гаворыць Аляксандр Мех. — *Цяжка сказаць, з чым канкрэтна звязана такое новаўвядзенне, але і дзіцяці зразумела, што пластылінавую "пломбу" пры патрэбе сарваць з урны куды лягчэй, чым пячатку з сургучу. Дарэчы, менавіта сургучовыя пячаткі выкарыстоўваліся ўвесь час для "аховы" змесціва выбарчых урн"*.

Далей — яшчэ цікавей. Падлік галасоў пасля галасавання на ўсіх участках будзе праводзіцца не ў адным, а ў некалькіх пакоях (на некаторых участках ажно ў шасці).

— З гэтым больш-менш усё зразумела, — разважае Мех. — Робіцца гэта для таго, каб тыя, хто падлічвае галасы, ведалі лічбы не па ўсім участку, а ў сваёй стопачцы, і не мелі ўяўлення аб рэальных выніках галасавання.

— Сяброў выбарчых камісій папрасілі быць з назіральнікамі "асцярожнымі", — расказвае Мех. — Як я разумею, гэта можа азначаць толькі адно: наблізіцца да стала пры падліку галасоў ім наўрад ці хто-небудзь дазволіць.

Цудоўна ведаючы карціну правядзення галасавання, Аляксандр Мех заўважае: "Для таго каб дапамагчы ўладзе пазбегнуць фальсіфікацый, трэба кантраляваць кожны яе крок. Я і сябры маёй каманды будзем спрабаваць узяць пад шчыльны кантроль літаральна ўсе выбарчыя ўчасткі. Што з гэтага атрымаецца — пакажа час. Чакаць засталося зусім нядоўга".

Віталь ГАРБУЗАЎ.

Няма ні веры балбатунам, ні жадання галасаваць

...На пляцоўцы ля універсама "Паўночны", што ў "Зялёным Лузе-6", мяне запыніў інтэлігентнага выгляду мужчына са жмутам, як можна было здагадацца, перадвыбарных лістовак.

— Вот, возьмите. Это — наш депутат! Да берите же, берите! — настойваў ён.

— Ужо і "дэпутат"? — здзівілася я. — Які ж тады сэнс ладзіць нейкія выбары, кідаць на вецер грошы?

— Ну, будущий депутат... — крыху сумеўшыся, "паправіўся" ён, па сутнасці паўтарыўшы тое ж самае і толькі пацвердзіўшы, што і ў першай ягонай рэпліцы не было выпадковай агаворкі.

— Такое ўражанне, быццам вы ведаеце пра "прызначэнне" вашага падапечнага дэпутатам яшчэ да галасавання, бо так упэўнена "перавялі" яго ў гэты ранг з кандыдатаў, — працягвала я.

— А вы не разводите тут политику! — забыўшыся на сваю інтэлігентнасць і на тое, што ўдзел у выбарах — самая што ні на ёсць палітыка, мой субяседнік абарваў дыялог і адышоў да купкі сваіх аднадумцаў...

Ехала дадому з лісткамі ў руках, так і не паспеўшы з-за нечаканай перапалкі разгарнуць, даведацца прозвішча кандыдата ў парламентарыі. А разгарнула — зноў здзівілася: зверху лістка красаваўся партрэт... так званага лідэра Ліберальна-дэмакратычнай партыі Сяргея Гайдукевіча. Што такое? Ён жа, помніцца, публічна заяўляў аб сваім няўдзеле ў выбарчай кампаніі ў Палату прадстаўнікоў...

Кідаю позірк ніжэй — пад партрэтам сумнавядомага Гайдукевіча і яго кіруючым выказваннем змешчаны другі партрэт — цяперашняга кандыдата па Усходняй выбарчай акрузе №107 Эдуарда Кузняцова — намесніка кіраўніка аддзялення ААТ "Белаграпрамбанк" і адначасова дарадцы намесніка старшыні Ліберальна-дэмакратычнай партыі. Цікава, што ж заяўлена ў яго праграме?

А вось што. "Замачыўшы" для пачатку ўсіх астатніх прэтэндэнтаў абвінавачаннем, што яны *"в очередной раз, пообещав избирателям прекрасное будущее"* ў сваіх праграмах, цана якім, маўляў, *"меньше стоимости бумаги, на которой они напечатаны"*, Эдуард Аляксандравіч выкладае сваю пазіцыю. *"Я не хочу вводить своих избирателей в заблуждение, обещая то, что нельзя реализовать"*. Што ж, разумна. Сапраўды, каму не надакучылі нерэальныя абяцанні ўсеагульнага (камуністычнага) шчасця без канкрэтных прапаноў канкрэтных змен у грамадстве? Напэўна, гэтыя канкрэтнасці я зараз і вычытаю ў праграмнай заяве кандыдата Кузняцова...

Вось, нарэшце, і яна, гэтая праграмная заява: "...в обществе необходимо обеспечить **порядок, стабильность и согласие на основе справедливости** (выдзелена ў праграме)". Нічога сабе "Праметэй" і "Гулівер" нашага часу, які бярэ на сябе ні многа ні мала — ажыццяўленне спрадвечнай, ды недасяжнай мары чалавецтва аб зямным раі. Толькі што, радком вышэй, абяцаў не абяцаць таго, чаго нельга рэалізаваць, — і сам абяцае! Што ж аўтар мае на ўвазе, гучна абвясціўшы прынцып *"справядлівасці"*? Ды тое ж самае, што і амаль усе іншыя, за выключэннем хіба прадстаўнікоў дэмсіл, прэтэндэнты на парламенцкае крэсла (дарэчы, як і на папярэдніх, 2004 года, выбарах). Хоць Эдуард Аляксандравіч і заявіў, што дыстанцыруецца ад пустапарожніх абяцанняў сваіх "таварищей" па жаданні рвануць у парламент, сам, на жаль, не здзейсніў абяцанага. І ў яго тое ж самае: прыгожыя агульныя словы наконт бясплатнай аховы здароўя, адукацыі, абароненай старасці, роўнасці грамадзян перад законам, годнай аплаты працы і гэтак далей...

Ну, хто ж супраць усяго гэтага? Цудоўна, дай Бог, як кажуць, нашаму цяляці ды ваўка з'есці. Але дзе ж хоць слоўца пра шляхі дасягнення грандыёзных мэтаў? Дарэмна шукаць гэта ў праграме прыхільніка партыі, якая падтрымлівае існуючы ў краіне "парадак". Незразумела, і пра які "парадак" цвердзіць элдэпээравец, хаця і робіць спробу даць расшыфроўку кшталту: "Порядок — это когда хозяин в стране народ, а не чиновник". Зноў, хто ж супраць? Але ж зноў — агульная прыгожая фраза, калі няма размовы аб рэфармаванні сённяшняй сістэмы кіравання. Хіба не бачна, што зараз разуменне справядлівасці ў тых, хто "наверсе" піраміды і хто ўнізе, грунтоўна розніцца? Ці не лепш было б ад глабальных узвышаных абяцанкаў перайсці да паўсядзённай зямной прозы? Паведаць выбаршчыкам, ці збіраецца "будучы дэпутат" дабівацца ўдасканальвання дзеючага заканадаўства? Каб, напрыклад, вышэйшы беларускі заканадаўчы орган набыў права кантраляваць выкананне законаў, дзейнасць выканаўчай улады? Ці каб разрэкламаваная "адрасная дапамога" гаротным людзям насамрэч трапляла па адрасе, і небаракаў, якім няма чым карміць дзяцей і плаціць за камуналку, не выкідвалі разам з немаўлятамі з кватэр на вуліцу? Або каб парламентарыі пачалі ўсталяванне справядлівасці з саміх сябе, крыху падрэзаўшы ўласныя немалыя льготы і вярнуўшы старым збяднелым людзям хаця б той мізэр, які *"змагары за народнае шчасце"* і адабралі? Ды дзе там: пра тое, што хвалюе людзей, — поўны маўчок.

Яшчэ многа пытанняў можна было б задаць Эдуарду Кузняцову, тым больш што ён сам запрашае звяртацца да яго з запытамі, просьбамі, заўвагамі. У другім, прыкладзеным да праграмы кандыдата лістку са зваротам *"Уважаемые избиратели! К вам обращается Либерально-демократическая партия Беларуси"* дадзены кантактныя тэлефоны штаба ЛДП па падрыхтоўцы і правядзенні выбараў у Палату прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь. Але чамусьці расхацелася аб нечым пытацца ў энергічнага піяршчыка блізкай Жырыноўскаму партыі: аказваецца, у афіцыйным спісе зарэгістраваных кандыдатаў (на сайце Цэнтрвыбаркама) ён падаецца... *беспартыйным*! Вось і вер пасля гэтага!

Няма ні веры такім абяцальшчыкам, ні проста жадання ісці галасаваць, бо гэта проста бессэнсоўна.

Яўгенія ЗАБЛОЦКАЯ,
жыхарка Мінска.

Беларусь — у ліку самых карумпіраваных краін

Міжнародная арганізацыя "Transparency International" (глабальная кааліцыя супраць карупцыі) адвяла Беларусі месца сярод найбольш карумпіраваных краін свету.

Краінамі з найбольшым узроўнем карупцыі сёлета сталі Самалі і Ірак. Беларусь апынулася на 151-м месцы, разам з Лаосам, Эквадорам, Папуа — Новай Гвінеяй, Таджыкістанам, Цэнтральнаафрыканскай Рэспублікай і Кот д'Івуарам. Аналізавалася сітуацыя ў 180 краінах.

SOS!

Помогите инвалиду!

О государстве судят по обеспеченности пенсионеров и по тому, как оно заботится об инвалидах.

Что в таком случае можно сказать о нашем государстве?

Я — инвалид третьей группы. Раньше, до отмены льгот, я мог рассчитывать на поддержку государства. А теперь — нет.

Заезжаю недавно на протезный завод. Вижу: таких, как я, одноногих, очень много! И всем один ответ: протезы можете заказывать за полную стоимость — два миллиона рублей. И все остальное также за свой счет. Да при этом еще требуют 80 процентов предоплаты. Не у всех инвалидов найдется сразу сумма в миллион 600 тысяч рублей.

Замечу, медицинские экспертные комиссии дают третью группу инвалидности, когда нет 2/3 голени. Говорят: хотите вторую группу — обращайтесь к президенту.

Вот я и обращаюсь к вам, Александр Григорьевич, с просьбой обратить внимание на таких инвалидов, как я. Сегодня я еще подрабатываю, а что придется делать, когда уйду на пенсию? Просить милостыню? Собирать бутылки? Протез, скажу, нужно менять через каждые два года. Да и обувь не вечная. А еще ж нужны деньги на оплату квартиры, на питание, лекарства...

Я понимаю, какое-то упорядочение с предоставлением льгот нужно было проводить, но не в ущерб таким инвалидам, как я. А потому государство должно пересмотреть свое отношение к горемычным людям.

Евгений Иванович МЕЛЬНИКОВ,
житель г.Минска.

Іх лёс хвалюе Беларусь!

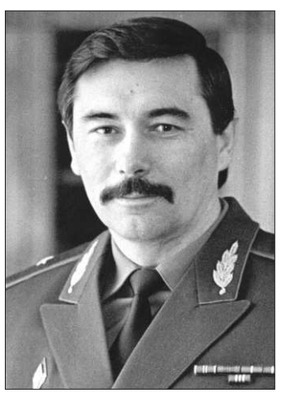

Юрый Захаранка
знік 3355 дзён таму

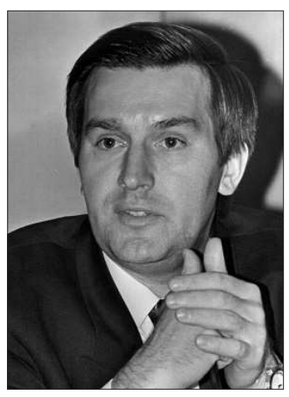

Віктар Ганчар
знік 3226 дзён таму

Анатоль Красоўскі
знік 3226 дзён таму

Дзмітрый Завадскі
знік 2939 дзён таму

Народная Воля http://www.nv-online.info
26 ВЕРАСНЯ 2008 г.

ПАРТРЭТНАЯ ГАЛЕРЭЯ

«Праблема ўлады — непразрыстыя выбары»

Такую выснову робіць кандыдат у дэпутаты Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі журналіст і галоўны рэдактар грамадска-палітычнага штотыднёвіка "Барысаўскія навіны" Анатоль Букас.

— Паважаны калега, вы балатуецеся ў так званы беларускі парламент, нягледзячы на тое, што шэраг дэмакратычных партый і грамадскіх арганізацый прынялі рашэнне аб няўдзеле сваіх членаў у гэтых выбарах. Чаму вы прынялі такое рашэнне? Быў жа ў вас горкі досвед удзелу ў выбарах у Вярхоўны Савет 13-га склікання ў 1996 годзе, у давыбарах у Палату прадстаўнікоў у 2001 годзе і выбарах у 2004 годзе. Першы раз несумленныя члены акруговых камісій фактычна скасавалі вашу перамогу, потым пад надуманымі прычынамі здымалі вас з выбарчай дыстанцыі. Няўжо гэта вас так нічому і не навучыла?

— Ведаеце, мне не заўсёды зразумелая пазіцыя прадстаўнікоў дэмакратычных партый у сваім стаўленні да існуючага інстытута прадстаўнічай улады нашай краіны. Памятаю, як восенню 2000 года, калі адбываліся першыя выбары ў "палатку", у нашых дэмакратаў не атрымалася ігнараваць незаконна ўсталяваную галавой дзяржавы на руінах Вярхоўнага Савета Палату прадстаўнікоў. Хаця па ўсёй Беларусі, у тым ліку і ў Барысаве, тады прайшлі масавыя маніфестацыі і мітынгі супраць падманных выбараў у нелегітымны орган прадстаўнічай улады, што ўзнік як наступства лістападаўскага канстытуцыйнага перавароту 1996 года. Частка апазіцыянераў усё ж парушыла ўнытрыпартыйную дысцыпліну і ўзяла ўдзел у выбарах. Некаторыя з іх нават атрымалі дэпутацкія мандаты. Так што, мяркую, зараз позна размахваць шашкай. Нагадаю, восенню 2000 года я таксама байкатаваў гэтыя выбары. Але ж калі ўбачыў, што туды прайшлі знаёмыя мне сацыял-дэмакраты і "аб'яднаныя грамадзяне", то зімой 2001 года вырашыў паспрабаваць свае сілы ў давыбарах дэпутата па Барысаўскай гарадской выбарчай акрузе №62. Але тады, як вы згадваеце, тутэйшы выбаркам пад надуманай прычынай зняў мяне з дыстанцыі. І, напэўна, таму, што я меў усе шанцы перамагчы наменклатурнага саперніка. Нагадаю, тады ў Барысаве, як згадвалі дэмакратычныя СМІ, упершыню абкатвалася мадэль бяспройгрышных для стаўленікаў улады рэспубліканскіх выбараў. Яе, як вядома, спарадзілі небезвядомы тэлежурналіст Аляксандр Зімоўскі і старшыня колішняга Барысаўскага гарсавета Васіль Бараннік... Што яна сабой зараз уяўляе, такая мадэль непразрыстых выбараў, мы ўсе ведаем...

— У такім разе, чаму вы зараз ізноў балатуецеся ў Палату прадстаўнікоў, хаця мне падаецца, што перамогу члены акруговага выбаркама ўсё роўна аддадуць вашым сапернікам. Адзін з іх нібыта дэмакрат, але час ад часу падхвальвае ўлады быццам бы за сумленна арганізаваны выбарчы працэс у Барысаве. Другі — прадстаўнік вайсковай наменклатуры — жадае засядаць у парламенце трэці тэрмін запар. Мабыць, нехта з іх туды абавязкова прарвецца...

— Спадзяюся, што здаровы сэнс усё ж такі пераможа. І выбаршчыкі разбяруцца, хто агучвае лозунгі, а хто год за годам дапамагае ім вырашаць набалелыя праблемы. Напрыклад, апошнім часам на старонках нашай газеты друкаваліся шматлікія артыкулы ў абарону сасонніка на вуліцы Ватуціна, які мясцовыя ўлады хацелі фактычна знішчыць ды пабудаваць тут пяціпавярховы жылы дом. Але дзякуючы салідарнасці жыхароў мікрараёна і галоснасці праз "Барысаўскія навіны" нам удалося захаваць у горадзе прыгожую зялёную зону.

Дарэчы, я ўваходжу ў агульнарэспубліканскі спіс, сфарміраваны па ініцыятыве Еўрапейскай кааліцыі ў Беларусі. І бачу будучыню нашай краіны ў Еўрапейскім Саюзе.

— Што, на ваш погляд, дасць краіне сяброўства ў ЕС?

— Па-першае, беларускія тавары будуць бесперашкодна рэалізоўвацца на самым вялікім і багатым рынку планеты. Наша эканоміка зможа атрымаць самыя перадавыя тэхналогіі ды інвестыцыі ў мільярдах еўра ад вядучых сусветных кампаній пад будаўніцтва дарог, мадэрнізацыю жыллёва-камунальнай гаспадаркі, аздараўленне энергетыкі. Такую фінансавую дапамогу атрымалі нашы балтыйскія і польскія суседзі, якія чатыры гады таму ўступілі ў Еўрасаюз і зараз маюць істотны рост дабрабыту грамадзян. У Польшчы і краінах Балтыі пасля ўваходу ў ЕС ажыло эканамічнае жыццё ў сярэдніх гарадах, падобных Барысаву, і людзі прыкметна становяцца больш заможнымі.

— Можна больш падрабязна пра магчымыя выгады для людзей...

— Адкрыецца магчымасць легальна працаваць у любой краіне Еўрасаюза з захаваннем сацыяльных гарантый. Адпадзе дыктатарскае спараджэнне, якое вельмі часта носіць не толькі эканамічны, але і палітычны характар, — кабальная кантрактная сістэма, якая апрыёры немагчымая ў краінах ЕС. У нашым горадзе, напрыклад, у мінулым годзе дырэкцыя завода "Фрэбар" разарвала кантракт з прафсаюзным актывістам Анатолем Аскеркам без прад'яўлення яму якіх-небудзь прэтэнзій прафесійнага або дысцыплінарнага характару. Хоць Анатоль на гэтым прадпрыемстве працаваў больш за дзесяць год запар і меў высокі прафесійны разрад. Наша газета асвятляла судовы працэс, у ходзе якога Аскерка спрабаваў аднавіцца на працы, але дарэмна.

Але вярнуся да выгады для нашай краіны ад членства ў Еўрасаюзе. Ёсць усе падставы меркаваць, што за кароткі час зарплата ў Беларусі вырасце ў некалькі разоў. Сёння, да слова, сярэдняя заработная плата ў той жа Польшчы складае 1500 долараў за месяц. І, між іншым, заробкі там працягваюць расці. Гэта адбываецца пры больш нізкіх, чым у нас, коштах на вопратку, бытавую тэхніку і некаторыя прадукты харчавання.

— А як уваходжанне Беларусі ў ЕС адаб'ецца на дабрабыце пенсіянераў? На жыцці моладзі?

— Натуральна, рост зарплаты падштурхне і рост пенсій. Пенсіянеры атрымаюць магчымасць нармальна жыць, а не існаваць. У краінах Балтыі і Польшчы зараз некаторыя фірмы спецыялізуюцца на турызме для пенсіянераў, напрыклад, тут папулярныя робяцца паездкі ў Іспанію. Барысаўскія дзядулі і бабулі пра такое могуць толькі марыць. Ім, каб выжыць, трэба альбо шукаць падпрацоўку, або ўкалваць да сёмага поту на дачных участках.

Моладзь наша будзе вучыцца не толькі ў Беларусі, але і ў іншых краінах, будзе мець высокаплатную працу. Між іншым, у ЕС дзейнічаюць ільготы на праезд для вучнёўскай моладзі, і ніхто не думае іх адмяняць.

— Якія ж у такім выпадку ў нас могуць скласціся ўзаемаадносіны з Расіяй?

— Мяркую, для Беларусі вельмі важна захаваць стратэгічнае партнёрства з Расіяй. Бо рана ці позна паўстане пытанне аб сяброўстве Расійскай Федэрацыі ў Еўрасаюзе. Праўда, пакуль Еўрапейская кааліцыя не ставіць пытанне наконт сяброўства нашай краіны ў НАТО, мы ўлічваем негатыўныя адносіны Расіі да гэтага моманту.

— Вы, спадар Анатоль, гаворыце пра відавочныя перавагі нашага ўваходжання ў ЕС. Але хто чакае там нашу краіну з адыёзным рэжымам?

— У саліднай кампаніі салідных краін ніхто нікога не чакае. І тым не менш мы павінны імкнуцца туды патрапіць. І нам тут не трэба занадта прыбядняцца. Беларусь — невялікая кампактная краіна з высокаадукаванымі, працалюбівымі ды законапаслухмянымі грамадзянамі. У нашай культуры — агульнаеўрапейскі хрысціянскі падмурак. Я сам бачу і ведаю, што еўрапейцы, якія наведвалі Беларусь, гатовы падтрымліваць наша сяброўства ў ЕС. Пра такую магчымасць гавораць кіраўнікі шматлікіх еўрапейскіх краін. Дарэчы, больш за 10 год таму Беларусі прапаноўвалі ўваходзіць у Еўрасаюз разам з краінамі Балтыі. Але кіраўніцтва краіны адмовілася ад гэтай прапановы і нават пра такую прапанову нічога беларусам не паведаміла.

— Чаму, на ваш погляд, цяперашняя ўлада не можа забяспечыць наша сяброўства ў Еўрапейскім Саюзе?

— Праблема ўлады — непразрыстыя выбары ў нашай краіне. Амаль трэцяя частка беларускіх выбаршчыкаў пад ціскам працадаўцаў галасуе датэрмінова. Пры гэтым скрыні з бюлетэнямі не кантралююцца назіральнікамі ўночы. У выніку аказваецца, што большасць галасоў атрымліваюць кандыдаты ад улады. Падуладныя члены выбарчых камісій бюлетэні падлічваюць практычна без удзелу назіральнікаў, паколькі трымаюць тых на адлегласці, каб не бачылі сам працэс падліку галасоў. Дарэчы, выбарчыя камісіі ў большасці выпадкаў фарміруюцца з прадстаўнікоў аднаго працоўнага калектыву на чале з начальнікам. Такога няма нідзе ў Еўропе і нават у Афрыцы. У ЕС кажуць: правядзіце сумленныя і празрыстыя выбары, і мы будзем вам дапамагаць. Аднак кіраўніцтву нашай краіны, мусіць, больш важна захаваць хлебныя, так бы мовіць, месцы, чым гарантаваць дабрабыт народу.

А яшчэ праводзяць адкрыты палітычны пераслед тых журналістаў. Самі ведаеце, што нашу газету, як і "Народную волю", выкінулі з падпісных каталогаў і кіёскаў "Белсаюздруку", супраць прадстаўнікоў рэдакцыі ўчыняюцца паводле надуманых прычын судовыя справы, а чыноўнікі ўтойваюць праўдзівую інфармацыю ад недзяржаўнай прэсы. Самае сумнае, што гэты ўціск працягваецца ужо 16 гадоў і яму не бачна канца. І пра гэта трэба весці гаворку з парламенцкай трыбуны. Паколькі журналісты незалежных СМІ — гэта свайго роду санітары нашага грамадства.

— Дзякуй, калега, за цікавую размову.

Іван КАНДРУШЭВІЧ.
Фота аўтара.

Радкі з біяграфіі

Нарадзіўся 22 красавіка 1956 года ў вёсцы Лаўніца Барысаўскага раёна ў мнагадзетнай сям'і. Скончыў Белдзяржуніверсітэт. Жанаты. Мае сына — студэнта юрыдычнага факультэта БДУ.

Працаваў карэспандэнтам у мясцовай афіцыйнай прэсе, потым на Барысаўскім ВА "Экран" рэгуліроўшчыкам, выпрабавальнікам электрамеханічных і радыётэхнічных прыбораў ды сістэм па шостым разрадзе.

Больш за дзесяць год служыў у арміі, у асноўным за мяжой.

З 1992 года — заснавальнік, а потым выдавец і галоўны рэдактар незалежнай газеты "Барысаўскія навіны". Сябра Беларускай асацыяцыі журналістаў, кіраўнік абласнога аргкамітэта БСДП.

У канцы 2007 года стварыў і ўзначаліў Прыватнае вытворчае унітарнае прадпрыемства "Букас медыя-цэнтр", дзе працуюць 22 чалавекі.

Вось дык паспрыялі...

У дзяржаўнай газеце Лоеўскага райвыканкама "Серп і Молат" за 20 верасня 2008 года надрукаваны зварот да выбаршчыкаў кандыдата ў дэпутаты, які балатуецца па Хойніцкай выбарчай акрузе №47.

Улады так "рупіліся" змясціць гэты зварот да народа як мага хутчэй, што забыліся надрукаваць прозвішча, імя і імя па бацьку кандыдата ў дэпутаты. Ці не скандальны выпадак? Тым больш што размова ідзе пра зварот Рыгора Дашкевіча, дарадцы старшыні аблвыканкама, які мае намер трапіць у парламент.

Выбаршчыкі не ідуць на сустрэчы з безальтэрнатыўным кандыдатам

Сустрэчы выбаршчыкаў з кандыдатам у дэпутаты па Барысаўскай сельскай выбарчай акрузе №63 Васілём Гур'янавым, генеральным дырэктарам Рэспубліканскага вытворчага унітарнага прадпрыемства "Барысаўхлебпрам" неаднаразова пераносіліся, а то і зусім адмяняліся.

Тыя, што ўсё ж адбыліся, цяжка назваць шматлюднымі.

У прыватнасці, на сустрэчу ў ваенным гарадку Печы ў гарнізонны Дом афіцэраў, зала якога мае больш за дзвесце месцаў, прыйшлі ўсяго дзесяць выбаршчыкаў. Прычым самога кандыдата суправаджалі яшчэ пяць чалавек, уключаючы генерала Бобрыкава — камандуючага 72-м Аб'яднаным навучальным цэнтрам.

Такая сітуацыя, без сумнення, абумоўленая тым, што выбары ў гэтай акрузе пасля адмовы ў рэгістрацыі кандыдатам у дэпутаты Сяргею Салашу, пройдуць на безальтэрнатыўнай аснове.

ПРАГНОЗ

Хто болей?

"Шанцы прайсці ў парламент у прадстаўнікоў АДС ёсць, хаця і невялікія", — такую думку ў інтэрв'ю БелаПАН выказаў лідэр Партыі камуністаў Беларускай Сяргей Калякін.

"Каб стаць дэпутатам, дэмакратычны кандыдат павінен чыста перамагчы і пры гэтым не быць уключаным у "чорны спіс" апазіцыянераў, якіх ні ў якім выпадку не прапусцяць у парламент", — зазначыў ён.

На яго думку, у Палату прадстаўнікоў могуць трапіць не больш як пяць кандыдатаў ад АДС.

АКТУАЛЬНО

Возможны ли манипуляции с бюллетенями?

Избирательные бюллетени... Сколько их отпечатано, кто контролировал процесс изготовления, и может ли произойти некая фальсификация?

Мы решили прояснить ситуацию.

— Центральная комиссия по выборам и проведению республиканских референдумов еще в апреле установила формы документов, в том числе бюллетеней, — сказал в интервью корреспонденту "Народной воли" секретарь ЦИК **Николай Лозовик**. — В свою очередь окружные комиссии утвердили их содержание и разместили в типографиях заказы на изготовление. На сегодняшний день число избирателей составляет порядка 7 миллионов 100 тысяч человек. Однако мы, как и прежде, рекомендовали окружкомам сделать заказ и на изготовление страхового запаса бюллетеней (не более 10 процентов) на случай пожара, наводнения и других непредвиденных обстоятельств. Эта работа комиссиями сделана.

После изготовления бюллетеней в типографии они по акту передаются в окружные комиссии, а затем — на участки. Все, что касается бюллетеней, можно назвать четко контролируемой бухгалтерией. Так, расхождение в подсчетах буквально на один бланк влечет за собой повторный пересчет. Кроме того, по предложению миссии наблюдателей от ОБСЕ мы предупредили окружные комиссии о предоставлении возможности всем наблюдателям присутствовать при изготовлении и передаче бюллетеней...

Информация из миссий

— Наши представители не присутствовали при этих процедурах, — так кратко ответили на вопрос корреспондента "Народной воли" в миссии наблюдателей от СНГ.

В миссии же от ОБСЕ заявили, что, мол, наблюдатели собирались присутствовать, однако где, кто и каковы имеются замечания, пока точно не известно — все сведения должны еще поступить...

Информация из типографии

Франц Кутько, начальник офсетного цеха издательства "Белорусский Дом печати":

— Мы напечатали заказанный тираж и передали его на склад...

Станислав Казак, заместитель директора по производству:

— Заказы выполнены в полном объеме. Бюллетени переданы в окружные избирательные комиссии по акту. Никто из наблюдателей при этом не присутствовал...

Мнение эксперта

Сергей Альфер, руководитель юридической комиссии политсовета Объединенной гражданской партии:

— Конечно, в заявке можно написать, что, мол, необходимо изготовить столько-то бюллетеней. Но сколько изготовлено на самом деле — вопрос, считаю, остается загадкой. Кроме того, бюллетени у нас печатаются на обычной бумаге, у них нет никакой степени защиты. А окружные и участковые комиссии, находящиеся в полной зависимости от местных органов власти, вполне могут получить дополнительно неучтенные бюллетени, а затем использовать их "по усмотрению".

Официально

Николай Лозовик:

— Участковые комиссии должны будут отчитаться за использованные бюллетени перед окружными, а последние — перед ЦИК. Кстати, мы всегда идем навстречу пожеланиям наблюдателей. К примеру, они предложили, чтобы в ходе досрочного голосования опечатывание урн проходило в присутствии не менее двух третей от общего числа членов участковых комиссий. И мы приняли такое постановление. Наблюдателями от ОБСЕ также было предложено, чтобы на ночь урна опечатывалась, а на бумаге возле печати имелись подписи членов комиссии. ЦИК с этим согласилась и внесла дополнения в наши методические рекомендации. Поэтому любые домыслы насчет фальсификации я отвергаю...

Мнение эксперта

Сергей Альфер:

— Трудно проследить за подсчетом голосов при досрочном голосовании, ибо здесь порядок таков, что можно спокойно заменить сто процентов бюллетеней. Однако 28 сентября наблюдателям следует проявить жесткость — при подсчете голосов находиться на таком расстоянии, чтобы видеть содержание бюллетеней и контролировать процесс...

***

Такие вот точки зрения, суждения. Как пойдет процесс, покажет время. Однако хотелось бы, чтобы все-таки восторжествовала истина!

Игорь ГРИШАН.

Агітацыя супраць

Па ініцыятыве прадстаўнікоў гомельскай кааліцыі Аб'яднаных дэмакратычных сіл прайшлі сустрэчы выбаршчыкаў з мэтай агітацыі супраць кандыдатаў ад улады.

Першая сустрэча, на якой прысутнічала прыкладна 60 чалавек, уключаючы супрацоўнікаў міліцыі, прадстаўнікоў адміністрацыі Савецкага раёна Гомеля, назіральнікаў місіі АБСЕ і журналістаў, адбылася каля Дома культуры "Фестывальны".

Карыстаючыся сваім выбарчым правам агітаваць як за, так і супраць кандыдатаў, лідэр гомельскіх апазіцыянераў Уладзімір Кацора загадзя паведаміў акруговай камісіі аб правядзенні такога сходу з мэтай агітацыі супраць кандыдатаў ад улады, але адміністрацыя Савецкага раёна адмовілася прадаставіць грамадзянам памяшканне для такіх мэт. Чыноўнікі спаслаліся на тое, што кандыдаты ў дэпутаты не выступалі з ініцыятывай правядзення такой сустрэчы. У выніку сустрэчу праводзілі на пляцоўцы перад ДК "Фестывальны" — афіцыйным месцам для правядзення сходаў з мэтай агітацыі.

Таксама планавалася правесці сход з мэтай агітацыі супраць кандыдатаў ад улады ў Цэнтральным раёне Гомеля, ініцыятарам сустрэчы выступіў прадстаўнік АДС Пётр Кузняцоў, які меў намер балатавацца ў парламент, але яго ініцыятыўная група не была зарэгістравана. Аднак выбаршчыкаў і ініцыятараў сустрэчы не пусцілі ў памяшканне ЖЭУ-27 — месца для правядзення агітацыі. Старшыня акруговай камісіі Гомельскай Цэнтральнай акругі №33 Андрэй Гарбачоў, які прыбыў на месца сходу выбаршчыкаў, патлумачыў грамадзянам, што ў памяшканні будзе выбарчы ўчастак, таму там рыхтуюцца да доўгатэрміновага галасавання. У выніку сустрэча з жыхарамі акругі прайшла на пляцоўцы каля ЖЭУ-27.

У сустрэчах узяў удзел кіраўнік аргкамітэта па стварэнні руху "За свабоду" Аляксандр Мілінкевіч. У гутарцы з гамяльчанамі ён адзначыў, што ідэю байкоту выбараў не падтрымлівае. "Калі думаць аб людзях, то наш байкот для людзей — дрэнна. Людзі і так у апатыі, і так не вераць, што нешта можна змяніць, а яшчэ і нас няма — скажуць: усё прапала. Мы павінны ў людзях абуджаць ініцыятыву і веру ў тое, што можна нешта змяніць, без гэтага нельга", — зазначыў экс-кандыдат у прэзідэнты.

Алена ГЕРМАНОВІЧ.

І ТАК БЫВАЕ

Выбаршчык прымусіў кандыдата ў дэпутаты цягаць дошкі на сёмы паверх

Незвычайныя гісторыі часам здараюцца з кандыдатамі ў дэпутаты Палаты прадстаўнікоў і сябрамі іх каманд. У Бабруйску ўдзельнік каманды кандыдата Алеся Чыгіра, выходзячы з кватэры пасля сустрэчы, апрануў чужы абутак. Прычым адзін туфель быў 42-га памеру, а другі — 45-га...

А вось кандыдату ў дэпутаты Кавальчуку, які балатуецца ў Мінску, давялося цягаць дошкі аж на сёмы паверх.

Гэты выпадак здарыўся ў адным з дамоў па вуліцы Мірашнічэнкі. Кавальчук і сябры яго каманды раскідвалі агітацыйныя матэрыялы. Дзверы ў пад'езд аднаго з дамоў адчыніў пенсіянер, які пацікавіўся, хто яны такія. Кавальчук патлумачыў і даў яму пачытаць сваю праграму. Пра тое, што было далей, расказвае сам Віктар Кавальчук:

— Ён спытаў: "А што вы будзеце рабіць пасля выбараў?" Як што? Людзям дапамагаць, кажу. Ён гаворыць: "Ну вось, давай, дапамажы". У яго ў пад'ездзе ляжалі некалькі чатырохметровых шырокіх дошак. І мы з ім гэтыя дошкі на сёмы паверх цягалі дзесьці паўгадзіны".

Пасля гэтага мужчына падзякаваў Кавальчуку і паабяцаў, што абавязкова за яго прагаласуе.

Таццяна Севярынец знялася з выбараў

Кандыдатка ад Аб'яднаных дэмакратычных сіл, прадстаўніца аргкамітэта па стварэнні партыі "Беларуская хрысціянская дэмакратыя" Таццяна Севярынец 23 верасня, у першы ж дзень папярэдняга галасавання, знялася з выбараў.

З самага пачатку кампаніі Таццяна Севярынец казала людзям, якія ставілі за яе подпісы, што выбары праходзяць са значнымі парушэннямі, камісіі сфарміраваныя пад вылучэнцаў улады і шанцаў прадстаўнікі дэмакратычных сіл не маюць. Таму і не хавала, што ў гэткіх умовах будзе вымушанай зняць сваю кандыдатуру.

У сваёй заяве Таццяна Яўгенаўна адзначыла ціск на сяброў яе каманды, цэнзуру з боку кіраўніцтва друкарні, якая зацягнула выданне ейных ўлётак, нематываваную адмову ў арганізацыі сустрэч з выбаршчыкамі на прадпрыемствах ды ва ўстановах, забарону агітацыйных пікетаў і, галоўнае, тое, што *"склад участковых камісій фарміраваўся пры самым непасрэдным удзеле... адзінага саперніка па акрузе, старшыні віцебскага гарсавета Генадзя Грыцкевіча", і таму няма ніякай упэўненасці, "што "кішэнныя" камісіі аб'ектыўна правядуць датэрміновае галасаванне і сумленна падлічаць галасы".*

Але свой удзел у выбарчай кампаніі былая кандыдатка не лічыць дарэмным. Шмат каму атрымалася данесці свае думкі пра сітуацыю ў краіне, свае меркаванні пра тыя змены, якія патрэбныя грамадству. Галоўнае, падкрэслівае Таццяна Севярынец, *"кампанія была цікавая: напоўненая сустрэчамі з рознымі людзьмі".*

Народная Воля http://www.nv-online.info
26 ВЕРАСНЯ 2008 г.

ГРОМКОЕ ДЕЛО

Где Юрий Захаренко?

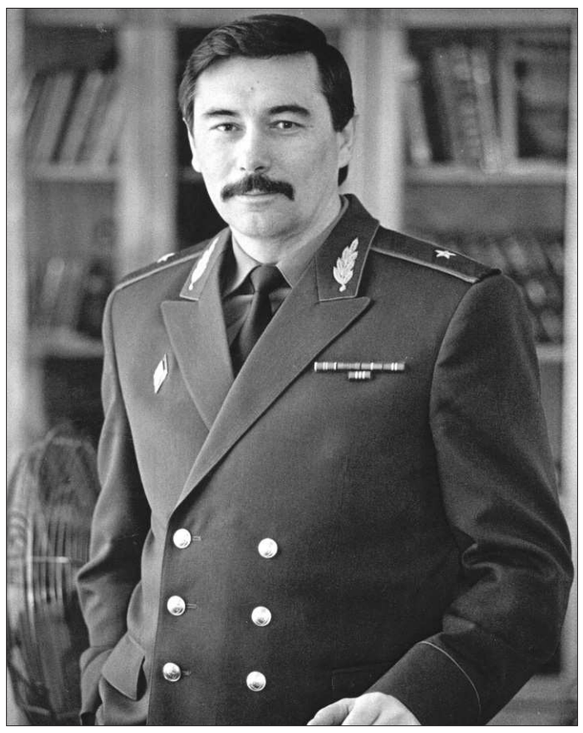

17 сентября исполнилось ровно 9 лет, как прокуратура Минска расследует уголовное дело по факту исчезновения экс-министра внутренних дел Беларуси генерала Юрия Захаренко.

Больше девяти лет семья Юрия Захаренко не знает, что сделано следствием в поисках их близкого человека.

Правозащитник и доверенное лицо семьи Захаренко Олег Волчек рассказал "Народной воле", что сделала общественная комиссия по установлению обстоятельств похищения главы МВД.

— Олег, вам не кажется, что тема громких исчезновений в последнее время как-то потерялась в повестке дня чиновников Евросоюза, которые сейчас пытаются наладить диалог с Лукашенко. Может, после освобождения политзаключенных и "гладких" парламентских выборов Европа уже не будет вспоминать о Захаренко, Гончаре, Красовском и Завадском?

— Я тоже заметил, что высокопоставленные лица Евросоюза все меньше и меньше об этом вспоминают. Хотя одним из 12 условий, выдвинутых Евросоюзом в 2006 году, является как раз проведение объективного расследования по фактам похищения оппонентов Лукашенко. На мой взгляд, диалог с белорусской властью возможен только тогда, когда власть скажет правду о том, что случилось с этими людьми. И когда к уголовной ответственности будут привлечены лица, виновные в их смерти.

— Прокуратура уже девять лет ведет дело об исчезновении Захаренко. Надо полагать, следователи как-то информируют родственников о проделанной ими работе…

— Могу привести фразу, которую следователи прокуратуры представляют семье Захаренко каждые три месяца, когда продлевается уголовное дело: "Сообщаю, что срок предварительного расследования по уголовному делу №110352 по факту исчезновения Захаренко Ю.Н. заместителем Генерального прокурора Республики Беларусь продлен до 24 сентября 2008 года. О результатах расследования Вам будет сообщено дополнительно". И так все девять лет... Разве это не цинизм? А ведь человек пропал не на войне, не во время стихийного бедствия, а был похищен в центре Минске, при свидетелях. Кроме того, официальные власти каждый год представляют информацию о результатах расследования по данному делу в Рабочую группу по насильно или недобровольно исчезнувшим лицам при Верховном Комиссаре ООН. Через четыре месяца после исчезновения Юрия Захаренко официальные власти сообщили в Рабочую группу, что нет оснований возбуждать уголовное дело, так как нет доказательств, что Захаренко стал жертвой преступления... Хотя в рапорте начальника криминальной милиции МВД Беларуси Николая Лопатика на имя прокурора города Минска Николая Куприянова от 19.05.1999 года сообщается, что необходимо срочно возбуждать уголовное дело по ст.101 УК РБ (умышленное убийство), поскольку из обстоятельств розыскного дела по факту исчезновения Юрия Захаренко усматривается, что он стал жертвой преступления.

С таким же запросом на имя генерального прокурора Республики Беларусь Олега Божелко обращался заместитель министра МВД Беларуси Михаил Удовиков 14.05.1999 года, указав, что Захаренко стал жертвой преступления, и попросив прокурора возбудить уголовное дело по ст.101 УК РБ.

Но ни Куприянов, ни Божелко не прислушались к мнению сыщиков и затянули вопрос о возбуждении уголовного дела, пока не исчез Гончар и Красовский. Лично я считаю, что исчезновения не только Захаренко, но и Гончара, Красовского, Завадского лежат в первую очередь на их совести. Если бы они сразу возбудили уголовное дело, возможно, мы жили бы в другой стране, более демократической, поскольку это дело было бы раскрыто в считанные месяцы. Правда, в 2006 году власти были вынуждены признать, что Захаренко стал жертвой преступления, и сообщили в Рабочую группу, что генерал был похищен неизвестными людьми около своего дома.

Однако власть до сих пор отказывается публично признать, что к похищению Захаренко причастны белорусские спецслужбы и высшие должностные лица страны.

Каждый год Рабочая группа проводит заседания по делу Юрия Захаренко и другим пропавшим политикам. В этом году Рабочая группа будет участвовать в 86-й сессии ООН в Женеве, где снова поднимет вопрос об отсутствии какого-либо положительного результата со стороны белорусских властей по выяснению судьбы пропавших граждан.

— Олег, вы говорили, что в ближайшее время в Германию должна поехать мать Ольги Борисовны Захаренко — они ведь все это время не виделись…

— Да, это так. Ольга звала к себе в гости и мать Юрия Захаренко, но она не может отправиться в такую дальнюю поездку по состоянию здоровья: Ульяна Григорьевна постоянно болеет...

Я, когда бываю в Германии, всегда стараюсь заехать в гости к Ольге Борисовне. Она с дочерьми всегда рада гостям из Беларуси. У них всегда один и тот же вопрос: "Когда в Беларуси сменится руководство? Ведь только тогда мы сможем вернуться..." Естественно, жена и дочери Юрия Захаренко до сих пор страдают.

Пользуясь тем, что газету "Народная воля" читают в том числе и чиновники, я хотел бы обратиться к недавно назначенному генеральному прокурору Григорию Василевичу. Займитесь, пожалуйста, реальным расследованием насильственного исчезновения Юрия Захаренко, Виктора Гончара, Анатолия Красовского и Дмитрия Завадского. И до выборов в парламент расскажите людям всю правду об этих исчезновениях. От вас также зависит, состоится ли диалог Евросоюза с Минском...

Михаил ЛИПСКИЙ.

ЗДАРЭННЕ

Артур Фінькевіч ледзь не загінуў

Адзін з лідэраў міжнароднай маладзёжнай арганізацыі "Малады фронт" (Чэхія) Артур Фінькевіч трапіў у аўтакатастрофу.

Як расказаў БелаПАН А.Фінькевіч, 20 верасня ён і два яго таварышы з "Маладога фронту" вярталіся з Гродна, дзе праходзіла сустрэча з мясцовымі актывістамі арганізацыі. У аўтамабіля "Опель-Амега", у якім яны ехалі, на хуткасці 100 кіламетраў у гадзіну адарвалася правае задняе кола. Машына вылецела з трасы ў поле на 15—20 метраў і тры разы перакулілася. "Выжыць там было шанцаў працэнтаў дзесяць. Але ўсе, і вадзіцель, і пасажыры, былі прышпілены — гэта, мабыць, нас і выратавала", — сказаў малады палітык. Аўтамабіль, паводле яго слоў, рамонту не падлягае.

"Я адразу хачу сказаць, што аўтамабіль быў тэхнічна спраўны. Літаральна за суткі да гэтага я адганяў яго на станцыю тэхабслугоўвання, прычым мяняў менавіта колы, пры мне іх закруцілі. Па дарозе ў Гродна з машынай было ўсё добра, "вадзіць" яе пачало ўжо на выездзе з Гродна. Самі па сабе пяць балтоў, якімі мацуецца кола, адначасова раскруціцца не маглі, таму я не выключаю палітычнай падаплёкі гэтага здарэння. У Гродне я заклікаў моладзь прыехаць 28 верасня ў Мінск, каб узяць удзел у акцыі супраць фальсіфікацыі выбараў. Гэтая работа па мабілізацыі моладзі магла камусьці вельмі не спадабацца", — мяркуе А.Фінькевіч.

Паводле яго слоў, апошнім часам ціск на актывістаў "Маладога фронту" з боку сілавых структур узмацніўся. "Камусьці вельмі не падабаецца наша дзейнасць", — падкрэсліў Артур Фінькевіч.

Сяргей ПУЛЬША.

ЧУЛІ?

Беларусь можа трапіць яшчэ ў адзін «чорны спіс»

Інстытут рэлігіі і грамадскай палітыкі ЗША рэкамендаваў прэзідэнту Джорджу Бушу ўнесці Беларусь у спіс краін, дзе парушэнне свабоды рэлігіі выклікае "асаблівы неспакой".

У прапанаваны пералік краін, якія "ўдзельнічаюць або цярпіма ставяцца да асабліва жорсткіх парушэнняў рэлігійнай свабоды", уключаны таксама Афганістан, Індыя, Інданезія, Косава, Мальдывы, Расія, Туркменістан і В'етнам. Акрамя гэтага, Інстытут рэлігіі і грамадскай палітыкі прапануе прэзідэнту пакінуць у спісе краіны, якія былі ўнесены туды ў 2006 годзе, Іран, Кітай, М'янму, Саудаўскую Аравію, Паўночную Карэю, Судан, Узбекістан і Эрытрэю.

Штогадовы даклад аб свабодзе рэлігіі ў 200 краінах свету Дзярждэпартамент ЗША выпусціць у канцы года.

Марына РАХЛЕЙ.

Як абрабавалі Барыса Хамайду

Жорсткае і подлае злачынства ўчынена ў Віцебску супраць Барыса Хамайды — самага вядомага распаўсюджвальніка недзяржаўнай прэсы ў горадзе.

Ведаючы, што яму, 60-гадоваму чалавеку, нялёгка цягаць вялікія сумкі з друкаванымі выданнямі, знаёмая жанчына, якая жыве ў цэнтры Віцебска, дазволіла Барысу часова, з вечара да раніцы, пакідаць свой груз у дваровым хлеўчыку, дзверы якога зачыняліся на маленькі замок — "для сумленных людзей".

Нейкі час Хамайда ўдзячна карыстаўся зручнай "камерай захоўвання", але аднойчы страсянуўся, пабачыўшы, што замок сарваны, а сумкі пустыя.

Бяда ў тым, што злодзеі скралі не толькі наклады розных вольных газет, але і свежыя нумары вельмі каштоўнага гістарычнага часопіса "Arche", у адным, павялічаным, выпуску якога коштам у 19 тысяч рублёў змешчаны унікальныя матэрыялы пра Другую сусветную вайну на зямлі Беларусі. Знеслі таямнічыя ўзломшчыкі таксама вельмі рэдкаснае, рарытэтнае выданне па гісторыі Беларусі. Гэта дужа засмуціла Барыса, бо кніга — чужая, дадзеная на кароткі час для азнаямлення, і цяпер трэба неяк патлумачыць яе знікненне гаспадару — уладальніку гэтага ўласнага кнігазбору.

Б.Хамайда ўпэўнены, што крадзеж — справа службоўцаў.

— Яны вельмі не хацелі, каб газета са словамі праўды трапіла да людзей напярэдадні парламенцкіх выбараў, — тлумачыць сваю пазіцыю Барыс Ханонавіч, — а таму прасачылі, дзе я пакідаю выданні, каб скрасці іх. А замест недзяржаўных, праўдзівых газет падкладзі ў маю сумку вялікі стос старых казённых выданняў — ад мясцовых "Віцьбічаў" да "Советской Белоруссии". Гэткі здзеклівы намёк: вось, маўляў, якія газеты трэба распаўсюджваць, каб цябе не чапалі. А каб я канчаткова зразумеў, хто мяне абрабаваў, зверху на стос дзяржаўнай макулатуры паклалі нумар "Народнай волі" з інтэрв'ю А.Казуліна. Мяркую, што ўся гэтая злачынная аперацыя мела на мэце запалохаць мяне, а дакладней, была свайго роду разведкай: ці не здамся, спужаўшыся, ці не перастану раздаваць народу выданні з вольнымі думкамі.

— Не, не здамся, — падсумаваў пачуцці і думкі Барыс. — Як працаваў дзеля праўды, так і буду. А тое, што яны, паслугачы антынароднага рэжыму, зрабілі супраць мяне, хай застанецца плямай на іх сумленні, бо я спадзяюся, што нават у гэтых людзей нейкія рэшткі прыроджанага сумлення мусяць быць.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

НЕЗЛОБИВЫЕ ЗАМЕТКИ

Семен БУКЧИН

Беларусь как «евроросcия» или «советская шамбала»

Видения московского Белла

Россия на краю гибели. И спасти ее может только Беларусь. Такова точка зрения московских патриотических кругов, истовым выразителем мнения которых является журнал "Наш современник". Эту позицию облек в жесткие формулы давний и, разумеется, бескорыстно преданный друг белорусской власти Михаил Делягин, доктор экономических наук, директор Института проблем глобализации.

Что это за институт — неведомо. Но теперь ведь времена такие: нашел деньги, повесил вывеску "Институт такой-то" и давай отрабатывай бабки. Судя по всему, г-н Делягин отхватил неплохой куш, потому и проект, выдвинутый им в "Нашем современнике" (№ 5 за нынешний год), называется не абы как, а действительно глобально — "Новая Беларусь для новой России".

В общем, ситуация выглядит следующим образом. Сегодняшняя Россия *"буквально изнемогает под бременем огромного числа проблем — от тотальной коррупции до этнической преступности"*, российская политика направлена *"не на общественные цели, а на личное обогащение бюрократов, причем за счет разрушения общества"*. Ожидать на этом фоне каких-то перемен сверху или восстания масс не приходится. Осталась одна надежда. И связана она только с Беларусью.

Если вы думаете, читатель, что г-н Делягин надеется каким-то образом оживить старые разговоры про интеграцию и Союзное государство, то это зря. У директора так называемого Института проблем глобализации есть план поистине захватывающий и смелый до отчаяния. Если коротко, то Беларусь должна стать Новой Россией. В свое время называли же Америку Новой Англией. Правда, в основном, из-за переселенцев с британских островов. А в случае, рассматриваемом г-ном Делягиным, и переселять никого не требуется. Поскольку Беларусь сама, по собственной инициативе, так сказать, *"становится для российского общества подлинной "другой Россией", реализацией упущенной исторической перспективы"*.

Что же это за "другая Россия", в которую мы вот-вот можем превратиться, уже превращаемся? Г-н Делягин широкими мазками рисует образ этой счастливой страны, *"не демократичной, не либеральной и во многом не рыночной, но значительно более справедливой и эффективной, а значит, и привлекательной"*. Такое вот Эльдорадо без демократии и рынка и даже, признает г-н Делягин, при *"достаточно высокой бюрократизации и советском по стилю ограничении инициативы"*, существующих в нынешней Беларуси. И экономика может, оказывается, цвести без рынка. И справедливость торжествовать без либерализма и демократии, взамен которых господствуют бюрократы.

Вообще насчет демократии г-н Делягин особо не обольщается. Нет ее, по его убеждению, ни в России, ни в Беларуси. Но — здесь я прошу читателя быть особенно внимательным — *"есть принципиальная разница: если в Беларуси формальная демократия ограничивается ради обеспечения общественного развития, пусть и не во всем удачного, то в России — ради свободы коррупции и насилия правящей бюрократии"*. Оказывается, у нас демократия всего лишь "формальная", да и то ограниченная, но она-то и является на самом деле наилучшим благом для белорусов, поскольку нацелена на "общественное развитие". Мы-то, глупые люди, до сих пор думали, что настоящая, а не формальная демократия как раз и обеспечивает подлинное развитие общества. А по г-ну Делягину выходит, что именно отсутствие свободных выборов, независимого суда и свободной прессы — это и есть первейшие признаки общественного развития.

Надо отдать должное г-ну Делягину: он достаточно откровенен. Признает, что *"последовательное уничтожение институтов демократии, осуществляемое Путиным"*, сблизило политические модели России и Беларуси. И мы бы уже целиком совпали, если бы не все та же пресловутая разница: в России уничтожают демократию во вред народу, а в Беларуси делают то же самое, но во имя народного блага.

И вот этой-то разницей, а точнее *"неспособностью российской бюрократии выстроить с Беларусью конструктивные отношения"*, могут воспользоваться коварные силы на Западе. Они-то, по мысли г-на Делягина, и предложат стратегию "превращения Беларуси в своего рода *"Европейскую Россию", соединяющую основные культурные ценности и позитивные поведенческие нормы России с бытовым порядком, рациональным государством и относительно высоким уровнем благосостояния основной части общества"*. Тут, конечно, г-н Делягин не может не видеть определенные проблемы, заключающиеся прежде всего в том, что президент Лукашенко держит *"курс на развитие белорусской культуры как государствообразующей"*.

Думаю, однако, что здесь г-ну Делягину незачем особо беспокоиться. Разгром Союза белорусских писателей, униженное положение отказавшихся лакействовать многих деятелей культуры, очевидное пренебрежение к главной национальной ценности — белорусскому языку свидетельствуют о совсем другом курсе. Впрочем, г-н Делягин и сам понимает это, поскольку тут же отмечает, что *"близость белорусской культуры как с русской, так и с массовой российской сделает это противоречие незначительным"*.

Начало реализации этого проекта по превращению Беларуси в Евороссию начнется с интенсивного вытягивания *"из России наиболее здоровой — культурной и работоспособной — части современного российского общества. В результате Беларусь как "Евороссия" станет естественной наследницей и новым воплощением российской цивилизации"*.

Казалось бы, вот он, миг торжества фантастических видений г-на Делягина! Но директору Института проблем глобализации тем не менее грустно. И как не грустить, если российское общество, на фоне процветающей Беларуси-Евороссии, *"будет отброшено в новое Средневековье, новый военно-полицейский феодализм, некую смесь Гаити с Нигерией"*. В общем, "переезд" России в Беларусь вроде бы и не такая плохая идея, при всей возможности ее инициированности со стороны Запада, но все-таки г-ну Делягину тяжело оставаться наедине с образом России, превратившейся в "смесь Гаити с Нигерией". Тем более, что сам он, вероятно, еще не решил, где останется — в Евороссии или в той же смеси Гаити с Нигерией.

Поэтому мысль г-на Делягина, хотя и соблазняемая проектом Беларуси как Евороссии, больше склоняется в сторону проекта Беларуси как Новой России. И тут на сцену выдвигается более милый сердцу г-на Делягина вариант — "Беларусь как фактор модернизации". Директор Института проблем глобализации призывает граждан России внимательнее вглядеться в *"опыт Беларуси, руководство которой, несмотря на довольно жесткое противостояние с Западом, обеспечивает относительно успешное социально-экономическое развитие своего общества", опыт, "интересный еще и тем, что представляет собой гармоничное продолжение в качественно новых условиях весьма интересного модернизационного проекта еще советских времен, развивавшегося скрытно, но вместе с тем весьма эффективно"*.

В общем, еще в глухие советские годы у Беларуси обозначился некий особый социалистический прогрессивный путь, который был обеспечен главным образом непродажной, истинно патриотической (в советском, разумеется, плане) "партизанской элитой", во главе которой стоял Петр Машеров. Наши партизаны с конца 1970-х годов готовились *"к броску во власть в масштабах всего Советского Союза"*. Но в Кремле разгадали этот план, и Машерова убили.

Я не буду здесь касаться личности Машерова, вдаваться в рассуждения о причинах его гибели, давать оценки "партизанской элите" и ее планам. Это отдельная тема. Важнее обратить внимание на реанимированный г-ном Делягиным и зародившийся еще с подачи Хрущева тезис о Беларуси как самой советской из всех республик СССР и белорусах как самых советских людях. Тезис этот предстает уже обновленным согласно традициям и лексике современного идеологического словоблудия. Обращаясь к "анализу советского опыта развития Белоруссии", г-н Делягин не может *"удержаться от ощущения, что она была выбрана в качестве своего рода "советской Шамбалы" — полигона для создания и отладки действительно принципиально нового, советского типа человека и принципиально нового, советского типа общества, гармонично увязывающего этого человека с качественно новым типом общественных отношений"*. Короче, *"Белоруссия была во время Советского Союза и остается по сей день самым советским элементом советской цивилизации"*.

А знаете, кто, по предположению г-на Делягина, заложил этот "белорусский проект"? Оказывается, к нему самое непосредственное отношение имеет Сталин. Видимо, преследуя цель *"создания и отладки принципиально нового, советского типа человека"*, он благословил уничтожение в 1930—1950-е годы цвета белорусской интеллигенции. А выбрали Беларусь как "полигон" потому, что учитывали *"исключительно спокойный и уравновешенный белорусский характер"*. Такие бунтовать не станут... Тем более после войны, когда погибла четверть населения и царила невероятная разруха.

И вот наследником этого "проекта", этого *"полигона для отработки и отладки"* г-н Делягин провозглашает нынешний белорусский режим. Забывая при этом о переименовании президентской трассы, издавна носившей имя Машерова. Впрочем, только ли это не желает помнить и видеть пропагандист "советской Шамбалы", ратующий за использование в России "белорусского опыта" с одновременным превращением Беларуси в "Новую Россию"? Той же коррупции, того же воровства, естественно, в меньших размерах, поскольку меньше, по сравнению с Россией, возможностей. Того же бессовестного обогащения за счет народа номенклатурной верхушки, установившей для себя особые зарплаты, пенсии, льготы, во много раз перекрывающие разницу, существовавшую между рядовыми гражданами и советско-партийным чиновничеством во времена Советского Союза. Ну а насчет полного торжества в Беларуси бюрократии при "ограниченной демократии" даже у г-на Делягина, при всей его захваченности *"невероятным потенциалом "советской Шамбалы"*, сомнений нет.

Отчего же так дорого г-ну Делягину уподобление нынешней Беларуси порожденному индийской мифологией образу мистической страны, находящейся где-то за Гималаями, может быть, в Тибете, где царит всеобщее счастье благодаря живущим там "великим учителям"? В общем-то, новоявленного, на этот раз московского Белла понять не трудно. Провозглашать Беларусь оазисом коммунизма или тем более какого-то "справедливого капитализма" — дело гиблое. А пропаганда (вероятно, не остающаяся без вознаграждения) "социальных достижений" белорусского режима требует новой терминологии. И тогда начинается мистика, начинается почти религиозный экстаз, россказни про "советскую Шамбалу" и т.д.

Я не уверен, понравится ли Лукашенке сравнение его государства с "какой-то" Шамбалой. Но поскольку всегда есть потребность в обновлении идеологии, не исключаю появления в ближайшем будущем как введения в вузах и даже школах официального курса "патриотической теософии", так и строительства в Минске храма Шамбалы, где одним из верховных жрецов будет г-н Делягин.

Разумеется, если митрополит Филарет будет не против...

ДЭМАКРАТЫЯ ПА-БЕЛАРУСКУ

Аляксей Шэін у спісе на пільны дагляд на мяжы?

Днямі на літоўска-беларускай мяжы пад "асабліва пільны" дагляд з боку супрацоўнікаў мытні трапіў сустаршыня па стварэнні партыі "Беларуская хрысціянская дэмакратыя" Аляксей Шэін.

"Я вяртаўся ў Мінск на цягніку Вільня — Масква", — гаворыць Аляксей. — На літоўска-беларускай мяжы цягнік, як і належыць, спынілі. І прастаяў ён там "лішніх" хвілін дваццаць.

Не скажу за астатніх, а вось асабіста мяне мытнікі і памежнікі даглядалі вельмі пільна. Спачатку былі дагледжаны мае асабістыя рэчы — дзве торбы і куртка. У мяне на некаторы час забралі пашпарт і, толькі зрабіўшы ксеракопіі некалькіх лістоў, дакумент вярнулі. Мытнікаў, у прыватнасці, цікавіла, колькі грошай я вязу праз мяжу. Таксама мытнікі надалі ўвагу літаратуры, якая была побач са мной. Але я іх расчараваў, бо не вёз з сабой аніякай "крамолы". І камп'ютэра ў мяне не было, таму мытнікі пайшлі ні з чым...

Дарэчы, за апошні час усе сустаршыні аргкамітэта па стварэнні "Беларускай хрысціянскай дэмакратыі" (а іх акрамя Аляксея Шэіна яшчэ тры чалавекі) трапілі пад пільны дагляд памежнікаў і мытнікаў. "Мы апынуліся ў спісе на пільны дагляд, — гаворыць Аляксей. — З якой прычыны — не ведаю. Але толькі за апошні месяц у падобнай сітуацыі апынуліся і Павел Севярынец, і Віталь Рымашэўскі".

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ЭКАНОМІКА

У Беларусі будзе яшчэ адно вытворчае аб'яднанне

Найбліжэйшым часам у Беларусі будзе створана дзяржаўнае вытворчае аб'яднанне "Аўтагідраўзмацняльнік". Адпаведны дазвол Савета міністраў атрыманы, паведаміў прэс-сакратар Міністэрства прамысловасці Аляксандр Балышаў.

Аб'яднанне будзе створана за кошт далучэння ААТ "Барысаўскі завод "Металіст" да РУВП "Барысаўскі завод "Аўтагідраўзмацняльнік". "Цяпер міністэрствам праводзіцца арганізацыйная работа, будуць унесены змяненні ў статуты абодвух прадпрыемстваў і створаны статут аб'яднання. Плануецца, што ДВА будзе створана праз 1—1,5 месяца", — паведаміў прэс-сакратар Мінпрама. Пры гэтым ён зазначыў, што абодва прадпрыемствы захаваюць самастойны юрыдычны статус.

Да ведама. РУВП "Барысаўскі завод "Аўтагідраўзмацняльнік" быў створаны ў 1967 годзе і з'яўляецца спецыялізаваным прадпрыемствам, якое вырабляе рулявыя механізмы, гідраўзмацняльнікі, цыліндры і іншыя кампаненты аўтамабільных шасі для шырокай гамы аўтамабільнай тэхнікі — ад легкавых аўтамабіляў да велікагрузных машын.

Барысаўскі завод "Металіст" заснаваны ў 1929 годзе. Вырабляе прадукцыю з харчовай бляхі, мыйкі з нержавеючай сталі, металічны і эмаліраваны посуд. Акцыянаваны ў 2005 годзе.

Народная Воля http://www.nv-online.info
26 ВЕРАСНЯ 2008 г.

ТЕМА

Народные деньги на мирный атом?

Белорусские власти умеют преподносить сюрпризы. Одним из новых сюрпризов стала идея Национальной академии наук Беларуси ни много ни мало объявить строительство АЭС в нашей стране "народной стройкой". И собрать под это дело средства с самого населения. А что? Дело ведь "народное"

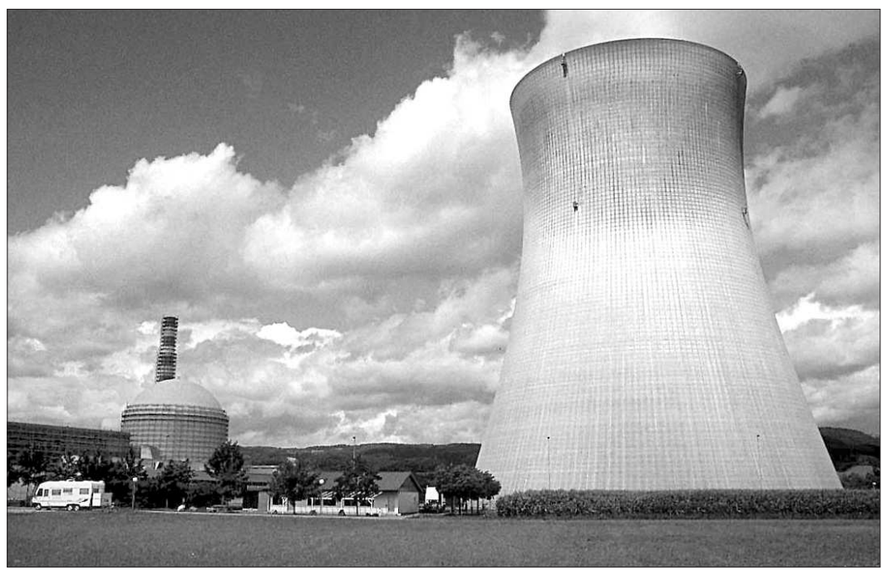

Копеечка на реактор

Автором сенсации стал ведущий научный сотрудник Института социологии Михаил Хурс. Именно он на пресс-конференции заявил, что отношение белорусского населения к атомной энергетике за последние несколько лет в корне изменилось. При этом Хурс сослался на результаты исследований, которые проводились его институтом с 2005 года. Тогда на вопрос "Нужно ли развивать в Беларуси ядерную энергетику?" утвердительно ответили 28,3% респондентов. Но уже в 2008 году согласных с "мирным атомом" было 54,8%. Количество отрицательных ответов при этом сократилось вдвое — с 46,7% до 23%. Социологи делают вывод (цитата): "Наступил определенный перелом. Уходят постчернобыльские страшилки, выросла поддержка и понимание идеи развития ядерной энергетики в Беларуси".

С одной стороны, удивляться результатам опроса нет оснований, если учесть, что проводил его не независимый, а государственный институт. Но академические социологи сделали еще один — неожиданный — вывод. Оказывается, при достаточной разъяснительной работе на строительство белорусской АЭС *"однозначно необходимо привлекать имеющиеся свободные ресурсы населения"*. Как считает Михаил Хурс, тут в выигрыше будут все: как отдельные граждане, так и страна в целом. Вот ключевая цитата той пресс-конференции: *"Зачем нам занимать деньги, если мы знаем из банковской и финансовой статистики, что много средств населения лежит в банках. Нужно их направить в нужное дело. Если сделать этот вклад выгодным, народ будет охотно вкладывать средства на депозиты. Мы даже внесли предложение объявить строительство АЭС "народной стройкой"*.

Далее в том же духе. *"Мы замерили, насколько народ готов вкладывать свои свободные средства в строительство АЭС... Это достаточно серьезная цифра — 49%"*. Научный сотрудник признал, что пока чуть более половины белорусов (51%) отказались бы участвовать в финансировании, если бы им представилась такая возможность. Однако Михаил Хурс считает, что это — своеобразный "резерв роста". По его мнению, можно сделать финансовые условия участия в атомном строительстве выгодными и провести соответствующую PR-компанию. В таком случае процент белорусов, готовых участвовать в финансировании АЭС, наверняка увеличится. Социологи говорят: *"Конечно, может, нам и не вытянуть строительство полностью за счет населения, но однозначно, что этот важный ресурс можно максимально привлечь: от этого выиграют все — и население, и республика"*.

НАША СПРАВКА

В Беларуси планируется построить атомную электростанцию с двумя энергоблоками мощностью по 1 тыс. МВт каждый, оснащенными водо-водяными реакторами. Такая АЭС должна обеспечить поставку примерно 30% потребляемой в стране электроэнергии.

Официально строительство белорусской АЭС планируется начать в конце 2009 года. Между тем, подрядчик — зарубежная компания, которой предстоит вести строительство, — до сих пор не определен. Однако уже сейчас ввод первого энергоблока намечен на 2016 год, второго — на 2018 год. По различным оценкам, стоимость проекта составит 4—6 млрд долларов.

Цифры

Конкретные цифры исследования таковы: 6% опрошенных заявили, что готовы положить свои свободные деньги на долгосрочные депозиты "7—10 лет" под ставку 1,2—2% годовых; еще 25,2% выразили свою готовность приобрести акции АЭС (если таковые будут выпущены), а 11% — облигации внутреннего займа (также пока несуществующие). Остальные респонденты вложили бы деньги на каких-либо других условиях.

В ходе того же опроса (конец 2007 — начало 2008 года) ученые предложили людям ответить на вопрос о том, из каких источников должно финансироваться строительство АЭС. Ответы респондентов разделились следующим образом: "из государственных целевых, бюджетных источников" (40,7% опрошенных), "за счет зарубежных инвестиций" (17,8%), "должны использоваться все возможные источники" (29,7%), "за счет целевого привлечения по долгосрочным депозитам свободных средств населения" (2,3%), "за счет частных внутренних инвестиций" (5%), "других источников" (2,8%).

НАША СПРАВКА

По информации "Интерфакса", в Беларуси на 1 сентября 2008 года банковские вклады населения превысили эквивалент 13 трлн рублей, увеличившись за январь — август на 24,6%. Номинальная начисленная среднемесячная зарплата работников республики в январе — июле составила 832,8 тыс. рублей, в том числе в июле 923,3 тыс. рублей и увеличилась по сравнению с июнем 2008 года на 3,5%.

Денег нет. Когда будут — не известно

Проект строительства АЭС в Беларуси не только амбициозный, но и предельно дорогостоящий. У нас об этом говорить не любят, но российские эксперты утверждают: белорусское правительство попросту не сможет в полной мере взять на себя расходы на строительство АЭС. Особенно на фоне непрекращающегося роста цен на энергоносители. Именно от такого роста, по идее, и должна была бы застраховать атомная электростанция. Но получается иначе: растущие цены на газ и мазут "съедают" те самые деньги, которые государство могло бы вложить в АЭС.

Известно, что изначально белорусские энергетики направили коммерческие предложения об участии в строительстве АЭС трем компаниям. Это российская "Атомстройэкспорт", американо-японская "Вестингауз-Тошиба" и франко-германская "Арева". Но, по неофициальным данным, "Вестингауз-Тошиба" от заказа отказалась. Во многом из-за сомнений в платежеспособности заказчика. "Арева" прислала обстоятельный технический расклад всего строительства, но попросила финансовых гарантий. Причем эти гарантии должно было дать не только белорусское правительство, но и некие структуры Евросоюза. "Атомстройэкспорт" прислал меньше технических документов, но почти открыто дал понять, что в случае, если контракт на строительство АЭС в Беларуси будет заключен, наша страна без труда получит в Москве кредит на это самое строительство или (как вариант) послабление в оплате за энергоносители.

Скорее всего, именно по этой причине "Ареве" не придется строить белорусскую АЭС. Дело в том, что на фоне мирового энергетического кризиса эта компания (как и "Вестингауз-Тошиба") вполне загружена заказами от стран, платежеспособность которых сомнений не вызывает. А Беларусь — как раз вызывает такие сомнения.

Конкретная цифра составляет от четырех до шести миллиардов долларов. Понятно, что самостоятельно белорусский бюджет такую сумму не потянет, а получить кредит от Евросоюза нынешним властям будет проблематично. Россияне же денег на оплату труда франко-германских ядерщиков точно не дадут. Словом, "западное направление" атомного строительства в Беларуси на глазах закрывается.

Есть еще один момент, до сегодняшнего дня никем не озвученный. Дело в том, что западные компании предпочитают все делать самостоятельно — даже котлован рыть и бетон заливать. Все в соответствии со своими стандартами, в рамках единого технологического цикла, результат которого — готовая АЭС. Россияне же в этом вопросе заведомо менее щепетильны и наверняка позволили бы белорусам задействовать на строительстве АЭС собственные трудовые ресурсы. А это может заметно удешевить стройку.

Сейчас сложно сказать, какую должность занимает та голова, в которой родилась идея собирать на строительство АЭС народные деньги. Явно не последнюю. Кто жил во времена СССР, тот хорошо помнит, какими методами распространялись "в трудовых коллективах" облигации разнообразных займов. А сила административного ресурса с тех времен совсем не изменилась.

По традиции я попробовал провести мини-соцопрос: поспрашивать у знакомых, готовы ли они (в принципе) вложить свои сбережения в строительство белорусской АЭС. Но соцопрос пришлось быстро прекратить — слишком уж странно на меня начинали смотреть люди. Странно и с сочувствием, за которым явно читалось желание вызвать скорую психиатрическую помощь.

Виктор ДЕМИДОВ.

КОММЕНТАРИЙ СПЕЦИАЛИСТА

Идею привлечения народных средств для строительства атомной электростанции мы попросили прокомментировать одного из известных белорусских специалистов по финансам. Правда, узнав, что комментарий требуется для "Народной воли", он согласился дать его только на условиях анонимности. Но все же...

— Знаете, выпустить акции или облигации можно хоть под освоение Марса. При нашей кредитно-финансовой системе все равно ведь строительство АЭС будет финансироваться из бюджета. Другое дело, что облигации "под АЭС" с точки зрения государства — неплохой способ привлечь так называемые "дешевые", или "длинные", деньги. Поясню. Строительство АЭС — процесс очень долгий. Пока построят, пока запустят, пока она себя окупать начнет... Это все годы и десятилетия — согласитесь, резко отличается от стандартных срочных банковских вкладов, которые приходится возвращать через четко оговоренный промежуток времени.

А указывать процент дохода по "атомным" облигациям можно практически любой. Все равно его съест инфляция. Вот вы можете сказать, какая инфляция в нашей стране будет лет через пять? Я тоже нет. Не известно даже, какая валюта будет, что уж тут про инфляцию рассуждать... Словом, использование факта строительства АЭС для заимствования денег — не более чем PR-ход.

Во-первых, облигации под некий масштабный строительный проект всегда охотно раскупаются — так было со времен рытья Панамского канала. Во-вторых, согласитесь: человек, у которого "в заначке" лежат "атомные" облигации, никогда не станет выступать против строительства АЭС. И семье, друзьям-знакомым не позволит. Он становится как бы добровольным заложником этой стройки.

Словом, тут для государства двойной эффект получается — можно и "длинные" деньги населения привлечь, и от народного недовольства застраховаться.

СТАЛІЦА

Падкінуць на бульбу

Больш як 300 тысяч мінчан пажылога ўзросту атрымаюць аднаразовую дапамогу на нарыхтоўку сельгаспрадукцыі. Аб гэтым паведаміў старшыня гарадскога камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама Анатоль Ражанец.

Сродкі ў памеры трох базавых велічынь (105 тыс. рублёў), у прыватнасці, атрымаюць непрацуючыя Героі Беларусі, Савецкага Саюза, Сацпрацы, кавалеры ордэнаў Славы, ветэраны Вялікай Айчыннай вайны, ветэраны працы і інваліды 1 і 2 груп. Дапамогу атрымаюць непрацуючыя бацькі загінуўшых пры выкананні інтэрнацыянальнага абавязку ў Афганістане і іншых краінах. Таксама атрымальнікамі дапамогі стануць непрацуючыя грамадзяне, якія атрымліваюць пенсіі па ўзросце, інваліднасці, за выслугу гадоў, у сувязі са стратай карміцеля, сацыяльныя пенсіі, памер якіх у верасні не перавысіў трох бюджэтаў пражытачнага мінімуму.

Паводле слоў А.Ражанца, "дзейная сістэма аказання дзяржаўнай адраснай дапамогі не дазваляе асобным катэгорыям грамадзян звяртацца за яе прызначэннем, паколькі ў іх даходах улічваецца не толькі пенсія, але і прадастаўленыя льготы (лекі, праезд, камунальныя паслугі і г.д.)". Паводле слоў старшыні камітэта, на выплату дапамогі з бюджэту спатрэбіцца 31,5 млрд рублёў.

Марына НОСАВА.

СІТУАЦЫЯ

Вайсковыя арсеналы — пад цукар

Сёлета агульныя плошчы цукровых буракоў зменшаны, але за кошт больш спрыяльных умоў надвор'я ўраджай зноў абяцае быць рэкордным.

Да прыкладу, спецыялісты кажуць, што ў сыравіннай зоне ААТ "Слуцкі цукроварафінадны камбінат" выспявае адзін мільён тон буракоў. Для перапрацоўкі такой агромістай масы зноў спатрэбяцца дадатковыя меры. Перадусім — закладка ў бурты на палях, а не на тэрыторыі прадпрыемства. Вядома, гэта не гарантуе добрай захаванасці сыравіны ў час заліўнога дажджу ці раннята замаразку, але тут ужо будзе балець галава ў саміх вытворцаў. Страцяць сыравіну — не атрымаюць грошай.

Па-другое, на складах у Слуцку — вялікія запасы цукру. Белы пясок у мяшках захоўваюць нават на дзейных вайсковых базах. І, відавочна, сёлета арсеналы яшчэ падціснуцца, каб стратэгічны тавар сельскай гаспадаркі не разбазарвалі з іншых у Слуцку дрэнна ахоўваемых складскіх тэрыторый.

Тым часам чыноўнікі дзяржаўнага канцэрна "Белхарчпрам" не вылазяць з камандзіровак у Расію, дамагаюцца ад суседзяў, каб тыя знялі абмежаванні на пастаўкі цукру. Сёлета квота на ўвоз складала ўсяго 100 тысяч тон, а беларускія пастаўшчыкі спадзяваліся на ўтрая большы аб'ём экспарту. Ды за ранейшае махлярства, калі пад выглядам цукру з буракоў у Расію штурхалі горшы па якасці прадукт з кубінскага трыснягу, браты-суседзі моцна пакрыўдзіліся. Цяпер Мінску даводзіцца ўлагоджваць прэтэнзіі маскоўскіх камерсантаў. Пару дзён таму дырэктар Беларускай цукровай кампаніі Зміцер Кірылаў даслаў з Масквы дэпешу пра папярэднія дамоўленасці на квоту 150 тысяч тон цукру ў 2009 годзе.

А што ж робяць непасрэдна цукровыя заводы, пакуль дзяржчыноўкі разграбаюць праблему затаваранасці?

Як высвятляецца, у Жабінцы тэрмінова будуюць склады-вежы для захоўвання цукру насыпам. У Слуцку навучыліся фасаваць цукар у фірмовыя пакецікі для чыгункі, рэстаранаў і гатэляў. У Гарадзеі асвоілі тэхналогію вырабу дадатковага прадукту з адыходаў, якія называюцца меласа. Яго набываюць кандытарскія фабрыкі і жывёлагадоўчыя комплексы. У Скідзелі за дарагія банкаўскія крэдыты набылі тэхніку для гранулявання жому — каштоўнага кармавога прадукту.

Галіна БАРАВАЯ,
www.bulletinonline.org

Ці устойлівае наша становішча?

Нацыянальны банк Беларусі не плануе прымяняць нейкія дадатковыя меры ў галіне грашова-крэдытнай палітыкі і рэгулявання дзейнасці банкаў у сувязі з сітуацыяй, што ўзнікла на шэрагу сусветных фінансавых рынкаў. Пра гэта гаворыцца ў распаўсюджаным паведамленні ўпраўлення інфармацыі Нацбанка.

У паведамленні падкрэсліваецца, што наяўная сітуацыя на знешніх фінансавых рынках "не нясе істотнай пагрозы для эканомікі і банкаўскага сектара краіны". Гэта звязана як з устойлівым становішчам асноўных эканамічных і фінансавых партнёраў Беларусі, так і з дастатковым запасам трываласці эканомікі самой краіны і яе нацыянальнай банкаўскай сістэмы.

Так, зазначаюць у Нацбанку, за 2007 год і мінулы перыяд 2008-га золатавалютныя рэзервы Беларусі ўзраслі больш чым у тры разы і на 1 верасня ў нацыянальным выражэнні перавысілі 5,6 млрд долараў ЗША. Акрамя таго, на працягу ўсяго гэтага года ўзровень ліквіднасці банкаўскага сектара краіны істотна перавышае бягучую патрэбу прадпрыемстваў і насельніцтва.

Нацбанк звяртае ўвагу на тое, што ў Беларусі арганізавана шырокая сістэма маніторынгу фінансавых рынкаў, якая дазваляе своечасова ацэньваць і папярэджваць узнікненне ўнутраных і знешніх рызык. "У распараджэнні Нацбанка і ўрада знаходзіцца дастатковы набор інструментаў і рэзерваў для адэкватнага аператыўнага рэагавання на неспрыяльныя фактары для эканомікі краіны", — падкрэсліваецца ў паведамленні.

Аляксей АРЭШКА,
БелаПАН.

Адказнасці не падлягаюць

Дзяржаўны мытны камітэт Беларусі прапануе не прымяняць санкцыі за нязначныя парушэнні мытнага заканадаўства.

Як паведаміў начальнік упраўлення арганізацыі барацьбы з кантрабандай і адміністрацыйнымі мытнымі правапарушэннямі ДМК Андрэй Міхалькевіч, адпаведнае рашэнне калегіі ДМК ужо ўзгоднена з Генеральнай пракуратурай і Вярхоўным судом Беларусі і цяпер рыхтуецца да падпісання. Яно тычыцца агульных падыходаў і прынцыпаў размежавання парушэнняў па іх значнасці.

У першую чаргу да нязначных будуць аднесены тыя парушэнні, што самастойна выяўляюцца пры ажыццяўленні знешнеэканамічнай дзейнасці (ЗЭД) удзельнікамі, і імі ж прымаюцца меры па пакрыцці шкоды. Гэта значыць, што калі факт несапраўднага дэкларавання выявіў сам удзельнік ЗЭД (прадпрыемства, фірма, арганізацыя), ён зможа звярнуцца ў мытню і паведаміць сапраўдныя звесткі, аплаціць пошліны і падаткі. "Адміністрацыйнай адказнасці ў гэтым выпадку прадпрыемства несці не будзе, бо парушэнне здзейснена ненаўмысна", — патлумачыў Андрэй Міхалькевіч.

Паводле яго слоў, да адказнасці таксама не будуць прыцягвацца ў тым выпадку, калі рашэнні не пацягнулі за сабой якой-небудзь шкоды для эканомікі Беларусі, калі не было ўхілення ад уплаты мытных плацяжоў, утойвання сум уплаты, ухілення ад мер тарыфнага і нетарыфнага рэгулявання. "Калі такія парушэнні былі здзейснены несвядома і калі ёсць пацвярджэнне, то яны могуць расцэньвацца як адміністрацыйныя", — зазначыў прадстаўнік ДМК.

Аляксей АРЭШКА,
БелаПАН.

Адразу пасля «выбараў» у Мінск прыедзе Пуцін — абмеркаваць «знакавыя» пытанні

Сустрэча кіраўнікоў урадаў Беларусі і Расіі Сяргея Сідорскага і Уладзіміра Пуціна адбудзецца 6 кастрычніка ў Мінску ў межах пасяджэння Савета міністраў так званай "саюзнай дзяржавы".

На разгляд Саюзнага ўрада вынесена больш за 15 пытанняў, у ліку якіх пытанні супрацоўніцтва ў фінансавай сферы. Беларускі прэм'ер таксама лічыць магчымым вярнуцца да пытання фінансавання праграмы "Лен", якая ў 2006 годзе была заблакіравана Мінфінам Расіі.

На чем экономим, ребята?

Последние недели две температура в моей квартире не поднималась выше 16 градусов. И, знаю не понаслышке, не только у меня. В общем, люди мерзли.

Между тем центральное отопление не включалось. Ибо, согласно действующим нормативам, подача тепла начинается при условии, что среднесуточная температура наружного воздуха в течение 5 дней не превышает 8 градусов выше нуля. По словам генерального директора РУП "Минскэнерго" Василия Бабея, на прошлой неделе столица приблизилась к этой отметке, однако в воскресенье среднесуточная температура составила больше 10 градусов, и в последующие дни прогнозируется благоприятная погода. Следовательно, предположил Василий Бабей, отопление в столице будет включено только в октябре, скорее всего к его середине...

Вот такой ответ. Несмотря на то, что нынче холодно не только в жилом секторе, но и детских садах, школах, больницах. Похоже, для местной власти принятие решения о начале отопительного сезона сродни экономической трагедии. Экономия энергоресурсов нынче, как известно, одна из главных государственных задач. Но ведь нельзя же экономить на здоровье людей!

Игорь ГРИШАН.

АКЦИЯ

Ох, как трудно ходить пешком!

В понедельник, 22 сентября, в Беларуси, как и во всем мире прошла добровольная акция "День без автомобиля"

Накануне мировые СМИ призвала отказаться 22 сентября от поездок на авто, отметив, что бесперебойное движение общественного транспорта компенсирует потерю времени, а улучшение экологической обстановки, прогулка пешком или на велосипеде придадут каждому участнику акции дополнительный импульс жизненной энергии.

В свою очередь заместитель министра природных ресурсов и окружающей среды РБ Александр Апацкий сообщил корреспонденту "Народной воли", что впервые такая акция была проведена в 2007 году во французском городе Ла-Рошель. Спустя год к ней присоединились около 20 городов. А нынче в акции участвуют сотни городов из многих стран. По словам Александра Николаевича, у немалого числа наших автолюбителей давно развилась болезнь: пройти пешком 200—300 метров им уже трудно — обязательно надо ехать!

В понедельник силами природоохранных структур страны проводились замеры загрязнения воздуха на дорожных развязках, напряженных участках, в зонах отдыха и т. д. Полученные результаты будут изучены и, как говорится, преданы гласности.

"Лично я, — сказал замминистра, — всегда езжу на работу в метро, а затем минут 15 иду пешком, и в понедельник я не видел, чтобы кто-то из нашего министерства пользовался автомобилем..."

Корреспондент "НВ" в тот день наведался к зданиям Администрации президента, Совета министров и Палаты представителей. В 12 часов, к примеру, у входа в Дом правительства со стороны Палаты представителей стояли, подъезжали и отъезжали более десятка авто. Со стороны входа в Совмин машин было меньше. Между тем автостоянка у Музтеатра, где парковка разрешена только депутатским и правительственным автомобилям, была переполнена. У здания Администрации президента служебных машин было мало. Однако черные "мерседесы" сновали по близлежащим улицам.

Как сообщили корреспонденту "НВ" в гараже Управления делами президента, в понедельник заявок на эксплуатацию служебных авто было несколько меньше, чем всегда. Насколько именно меньше, четкого ответа получено не было. Однако, по имеющейся информации, первые лица правительства на службу, как обычно, прибыли отнюдь не на велосипедах.

И еще. В ГАИ УВД Мингорисполкома корреспондента "Народной воли" проинформировали: количество ДТП с материальным ущербом в "День без автомобиля", а точнее за сутки, равнялось 83, что не превышает среднестатистических данных за год. А происшествий, в которых пострадали люди, было три, тогда как в субботу таковых случилось семь, а в воскресенье восемь.

В общем, наверное, можно сказать следующее: даже простой метод визуального наблюдения дал основания полагать, что легковых авто, как служебных, так и личных, на улицах Минска меньше не стало. Наверное, не так-то просто убедить нашу публику хотя бы раз в году передвигаться на общественном транспорте.

Игорь ГРИШАН.

Народная Воля http://www.nv-online.info
26 ВЕРАСНЯ 2008 г.

События в мире: европейский взгляд

КОРОТКО

Цена на нефть снова взлетела

Она повысилась в ходе торгов на Нью-Йоркской товарной бирже в понедельник на 25 долларов, установив абсолютный рекорд роста в течение одного торгового дня. По итогам регулярной сессии, октябрьские фьючерсы на нефть марки WTI подорожали до 120,92 доллара за баррель (+16,37 доллара).

Незадолго до окончания сессии нефтяные котировки вплотную приблизились к отметке 130 долларов за баррель.

11 июля цена на нефть установила исторический максимум, поднявшись до 147,27 доллара за баррель. После этого в течение двух месяцев на рынках наблюдалось значительное снижение котировок из-за опасений о снижении спроса, вызванных потенциальной рецессией в мировой экономике. На минувшей неделе котировки нефти упали до минимума за семь месяцев, приблизившись к отметке 90 долларов за баррель, после чего вновь начали расти.

Автомобиль врезался в толпу

10 человек получили ранения в результате теракта в Иерусалиме, сообщает Рейтер. Водитель автомобиля врезался в толпу людей на Кикар Цахал (Площади израильской армии) в центре города, после чего был убит.

Как сообщает агентство AFP, большинство пострадавших были военными. Двое из них находятся в тяжелом состоянии.

В июле палестинские террористы дважды таранили с помощью бульдозера автомобили в Иерусалиме. В результате одного из терактов погибли четыре человека.

Жертвы наводнения

119 человек погибли в Индии в результате наводнения, вызванного муссоном, передает Ассошиэйтед Пресс.

Большая часть погибших приходится на штат Уттар Прадеш, где жертвами стихийного бедствия стали 70 человек, 17 человек погибли в восточной части Орисы, где в нескольких местах произошел разлив реки Маханади. Еще 32 человека погибли на севере страны в штате Химачал Прадеш, где проливные дожди вызвали многочисленные оползни.

Напомним, что в августе сильнейшее наводнение произошло в штате Бихар, где вышла из берегов река Коси, затопившая места проживания более миллиона людей. В июне затопленными оказались обширные территории в штатах Орисса, Западная Бенгалия и Ассам.

Памятник картофелю

Он появился в городе Мариинск Кемеровской области, сообщила в РИА Новости пресс-секретарь главы Мариинского района Елена Пьянкина.

Мариинский район — родина мирового рекорда по урожаю картофеля, установленного более 65 лет назад. Рекорд не побит до сих пор. В 1942 году звено местного совхоза "Красный Перекоп" под руководством Анны Юткиной собрало с одного гектара 1331 центнер картофеля.

Местные власти приурочили установку памятника к 2008 году, объявленному ООН Международным годом картофеля. Внимание к этой высокоурожайной культуре, по мнению экспертов ООН, поможет искоренить нищету в мире. Ведь по объему производства картофель — одна из самых популярных в мире культур, уступающая только пшенице, рису и кукурузе.

"Памятник представляет собой одушевленный клубень в виде лубочного усатого мужичка. Он выполнен из дерева местным мастером Юрием Михайловым и установлен на центральной улице города", — сказала пресс-секретарь главы района.

Как память и предостережение

Идея, вызывавшая в Польше много эмоций и горячих споров, будет реализована. Речь идет о создании в стенах Варшавского дворца культуры и науки Музея коммунизма.

Его построят, чтобы показать, как сумасшедшая утопия родилась, обрела власть над умами и государствами, как она разрушала людей и экономику и каким явился ее неизбежный и окончательный крах.

Открытие Музея коммунизма в Варшаве планируется на 2010 год.

Привидения изгнали семью из дома

Семья британского миллионера переехала из поместья в Ноттингемшире стоимостью 3,6 миллиона фунтов стерлингов (более семи миллионов долларов) из-за загадочных звуков, которые были слышны в доме по ночам, сообщается на сайте телеканала Sky News.

32-летний Анвар Рашид приобрел поместье Клифтон Холл, чтобы поселиться в нем с женой и четырьмя детьми. В первый же вечер, когда семья сидела в гостиной, они услышали стук и мужской голос, который спрашивал "Кто здесь?".

Некоторое время спустя жена Рашида спустилась вниз в пять утра, чтобы накормить младшего ребенка, и обнаружила в гостиной старшую дочь, которая смотрела телевизор. Мать окликнула девочку, но та не отвечала. Поднявшись в спальню дочери, мать обнаружила ее там спящей.

Окончательное решение о переезде семья Рашида приняла после того, как на пеленках 18-месячного ребенка появились пятна крови. На теле малыша не было никаких царапин.

Состояние Анвара Рашида оценивается в 25 миллионов фунтов стерлингов (около 50 миллионов долларов). Поместье Клифтон Холл снова будет выставлено на продажу. В нем 17 спален и 10 ванных комнат. Также в доме есть кинозал и спортзал.

ОПЫТ СОСЕДЕЙ

Европейский Гонконг

"Словацкая Республика идет к тому, чтобы стать следующим Гонконгом или Ирландией, маленькой территорией, которая будет генератором экономической мощи",— спрогнозировал известный миллиардер Стив Форбс. И эта страна в последние годы прилагала все усилия, чтобы данное утверждение оказалось пророческим.

Вступление в ЕС обязало членов-новичков активно развивать эффективную конкурентоспособную экономику. У Словакии было два пути: поднимать национальное производство своими силами или приглашать иностранных инвесторов, чтобы те разместили в стране свои заводы и фабрики. Проанализировав свои возможности и преимущества, словаки выбрали последний вариант. И сделали все, чтобы в их стране инвесторам было уютно и комфортно. Как результат — огромные прямые иностранные инвестиции.

Сегодня в Словакии экономическую погоду делают иностранные компании. Здесь расположены производства Sony, Whirlpool, Dell, IBM, Samsung, Siemens, Matsushita Electric, US Steel, Ecco. Отдельно следует отметить группу автомобильных концернов, на которые у Словакии особые ставки: Volkswagen Slovakia, Peugeot Citroen и Hyundai Motor Co. Иностранные инвесторы принесли с собой решение основных социально-экономических проблем и многомиллионные инвестиции.

Словакия получает валюту практически благодаря "иностранцам". В десятке самых больших экспортеров страны лишь половина национальных производителей. Удельный вес их в доходе экспортной топ-десятки — 25%, остальные три четверти приносят иностранные операторы. Пальму первенства с большим отрывом держит Volkswagen. Доходы от внутренней торговли — также наполовину достояние заграничных компаний. Шесть из десяти крупнейших торговых фирм Словакии являются иностранными, их удельный вес в доходе десятки — 60%.

Еще одна важная заслуга "иностранцев" — новые рабочие места.

Многих обеспечили работой автомобильные гиганты.

Чем же выгодна сама Словакия заморским компаниям? Ведь конкуренты окружают в прямом смысле: право принять гостей с деньгами оспаривают Польша, Чехия, Венгрия. Фокус в том, что Словацкая Республика создала инвесторам особые условия, основанные на прямой финансовой помощи и налоговых льготах.

Инвестиционный сервис здесь — "все к ногам клиента".

Неотъемлемое геополитическое преимущество Словакии со вступлением в ЕС стало настоящим кладом. Теперь, разместив здесь производство, компания может забыть о таможенно-пограничных проблемах и получить огромный европейский рынок сбыта. При этом страна является транзитным пунктом "Восток—Запад", чем крайне привлекательна для азиатских инвесторов, пытающихся прорубить окно в Европу для своей продукции. Именно так в 2004 г. поступил автомобильный концерн Hyundai Motors, выбрав Словакию для постройки первого в Европе завода по производству автомобилей KIA.

Но выгодное расположение — далеко не единственное условие прихода заграничных компаний. Данное положительное качество Словакия подкрепила комплексной программой привлечения инвестиций.

Инвестор, который строил логистический центр в "хлебном" братиславском регионе, не мог рассчитывать на помощь государства. Зато если иностранная компания вознамерится вкладывать средства в исследовательский центр, еще и в "безработном" восточном регионе, она может быть уверена, что 50% суммы вложений предоставит государство в качестве своеобразного гранта. Таким образом, правительство стимулирует развитие наиболее перспективных отраслей в регионах с самым высоким уровнем безработицы. Кстати, государственная помощь отнюдь не является благотворительностью, поскольку выплачивать социальные пособия многотысячной армии незанятых оказывается в конечном счете дороже, чем компенсировать часть иностранных инвестиций.

Помощь государства не ограничивается финансированием и налоговыми льготами. Большое значение уделяется инфраструктуре. В стране работают десятки индустриальных парков. "Индустриальный парк очень удобен для инвестора, поскольку избавляет от необходимости искать подходящий участок, обустраивать территорию, вкладывать дополнительные средства в инфраструктуру. В зданиях, расположенных на территории парка, есть все: от производственных помещений до столовых и душевых".

Кроме парков, существует государственная программа улучшения транспортного сообщения. До 2009 г. планом предусмотрены ремонт существующих и постройка дополнительных железнодорожных путей таким образом, чтобы транспортная сеть соединяла все границы и охватывала все крупные города Словакии.

При таких преференциях иностранным инвесторам словацкий бизнес, чтобы выжить, вынужден уходить в узкие ниши или переориентироваться на обслуживание иностранных компаний.

Яркий пример тому — энергетика Словакии. Компании, способные обеспечить электроэнергией крупные объекты, стали налаживать партнерство с автомобильными концернами. "Основная наша деятельность — строительство электростанций. Наши объекты обеспечивают электроэнергией целые города, включая Братиславу. Года два назад стали осваивать новую, автомобильную, нишу. Компания построила автономную электростанцию, которая обслуживает завод Peugeot", — рассказывает Франтишек Фаркаш, заместитель генерального директора по внешнеэкономической деятельности компании Liv Electra. Плюсы такого сотрудничества — не только новые контракты, но и новые стандарты, которым необходимо соответствовать. Так, новая электростанция для Peugeot работает в полном автоматическом режиме и не требует присутствия обслуживающего персонала".

Бизнес поменьше уходит в новые направления. Например, компания STM Power специализируется на альтернативной энергии и строит мини-гидроэлектростанции для небольших производственных объектов. Такой бизнес сложен тем, что мест, где можно построить мини-ГЭС, очень немного: подходят только площадки на реке с достаточно высоким перепадом воды. Но зато это скомпенсировано полным отсутствием конкуренции со стороны как глобальных компаний, так и внутренних игроков.

В целом внутренняя экономика Словакии уходит от статуса аграрной страны, коей была во времена Чехословакии. На продукцию сельского хозяйства существуют строгие квоты Евросоюза, и правительству приходится буквально оспаривать в суде право на выпуск аграрной продукции.

Автомобильная отрасль в экономике Словакии сегодня имеет первоочередное значение. Она стала первой в мире по производству автомобилей на душу населения. Автомобили составляют 30% общего экспорта республики.

Ставка на автомобильную индустрию была сделана по двум причинам. Во-первых, автомобилестроение было развито еще в Чехословакии, так что после образования независимого государства сохранилась производственная инфраструктура. Во-вторых, катализатором стал концерн Volkswagen, вышедший на словацкий рынок в 1991 году. Теперь местный завод — самый крупный по масштабам реализованной продукции и прибыли среди 42 предприятий Volkswagen в мире.

В международной торговле Словакия ориентирована на страны Евросоюза: экспорт в ЕС составляет 85% общего экспорта, импорт из ЕС — 70% общего импорта. Важнейшие партнеры — Германия, Чехия, Австрия, Италия, Польша.

Современная Словакия — страна, ориентированная на развитие сложной техники и высоких технологий. И всем инвесторам из данных сфер словаки приветливо говорят: "Зачем искать где-то далеко? Добро пожаловать в Словакию!"

Дарья МЕЛЬНИК.

НОВЫЕ ЛИЦА

Из «Моссада» она пришла к Шарону

Бывшая глава МИД Израиля Ципи Ливни, победившая на выборах председателя правящей партии "Кадима", приступила к формированию правительства страны.

Эту 50-летнюю даму с белорусскими корнями называют новой Голдой Меир. Она, бывшая сотрудница "Моссада", может стать второй женщиной на посту премьер-министра в истории Еврейского государства.

Министр иностранных дел Израиля Ципи Ливни родилась 5 июля 1958 года в Тель-Авиве в семье выходцев из Беларуси Сары Розенберг и Эйтана Ливни. Ее отец Эйтан Ливни — депутат Кнессета 8-го, 9-го и 10-го созывов, уроженец города Гродно, репатриировался в Эрец-Исраэль еще в 1925 году.

Ципи Ливни окончила Бар-Иланский университет, получив степень бакалавра юридических наук. После учебы она проходила военную службу в Армии обороны Израиля, вышла в запас в звании лейтенанта.

С 1980-го по 1984 год Ливни служила в израильской разведке "Моссад", где отвечала за содержание подпольных домов свиданий для израильских агентов. Затем занималась частной адвокатской практикой, возглавляя в течение 10 лет собственную адвокатскую фирму.

В 1996 году Ливни была назначена генеральным директором Управления государственных компаний. На этой должности она отвечала за приватизацию правительственных корпораций и монополий.

В 1999 году Ципи Ливни избрана депутатом Кнессета от партии "Ликуд"; была членом комитета по конституции, праву и юстиции, комитета по проблемам статуса женщин, главой подкомитета по подготовке закона о предотвращении отмывания денег. С 2005 года она депутат Кнессета от партии "Кадима" (в конце 2005 года Ливни покинула партию "Ликуд" и примкнула к созданной Ариэлем Шароном партии "Кадима").

В 2001 году, в первом правительстве Ариэля Шарона, Ливни получила пост министра регионального сотрудничества, затем была министром без портфеля, позже получила должность министра сельского хозяйства.

В 2003 году, после создания второго правительства Шарона, Ливни была назначена министром репатриации и абсорбции. В 2004 году Ципи Ливни стала министром строительства, а затем министром юстиции. 18 января 2006 года исполняющий обязанности премьера Эхуд Ольмерт назначил Ливни министром иностранных дел. 4 мая 2006 года, приняв присягу, Ливни заняла посты вице-премьера и министра иностранных дел. С ноября 2006-го по февраль 2007 года Ливни временно исполняла обязанности министра юстиции Израиля.

Весной 2007 года Ливни попыталась добиться отставки Ольмерта с поста лидера "Кадимы" и премьер-министра Израиля, обвиненного в провале Второй ливанской войны. В ответ Ольмерт собирался лишить ее поста министра иностранных дел, но передумал.

В сентябре 2008 года на выборах председателя правящей партии "Кадима" Ципи Ливни официально признана победителем. Она набрала 43,1 процента голосов против 42 процентов у своего главного противника — министра транспорта Шауля Мофаза.

Ливни свободно владеет французским и английским языками.

Она замужем, у нее двое сыновей.

Сергей ИВАНОВ.

НОВОСТИ ЧЕХИИ

Без визы в Америку

США могли бы отменить визы для чешских граждан к 17 ноября, заявил министр внутренних дел Чехии Иван Лангер.

По его словам, на смену визам должна прийти новая электронная система авторизации поездок в США (ESTA). С 1 августа система ESTA работает в пробном режиме. Одновременно министр Лангер высказал опасения, что въездные визы для чешских граждан вновь может ввести Канада по причине увеличения числа просителей убежища из Чехии.

Карта трамвайных линий

Совсем скоро в отелях и туристическо-информационных центрах чешской столицы появится новая туристическая карта трамвайных линий, на которой показаны маршруты всех трамваев, проходящих по историческим местам, и дано краткое описание их.

На карте будет обозначено 102 объекта. Если турист захочет узнать, например, что отображено под номером 30, то надо будет открыть соответствующее приложение и прочитать: "Ботанический сад Карлова Университета".

180 тысяч карт на различных языках уже издано Пражским муниципалитетом. Сегодня в Прагу приезжают ежегодно миллионы туристов. Первое место держит по посещаемости чешской столицы Германия, второе и третье делят Россия и Англия. Среди русских туристов получает все большую популярность индивидуальный отдых. Создание подобных карт поможет многим поближе самостоятельно узнать город.

Музей шоколада

Для каждого любознательного путешественника старинная Прага является центром притяжения.

На днях для туристов-сладкоежек и пражан-гурманов здесь открылся Музей истории шоколада, в котором можно не только посмотреть и послушать, но и попробовать на зубок некоторые экспонаты. Экскурсия сопровождается дегустацией шоколада. Каждый сладкоежка сможет на месте попробовать, чем отличается бельгийский шоколад от немецкого или английский от чешского. В музее обширная коллекция рецептов по производству шоколада. Самые настырные посетители могут воспользоваться одним из них и попытаться приготовить собственную сладкую плитку.

КАЛЕЙДОСКОП

СМС за рулем

Отправлять СМС-сообщение, сидя за рулем автомобиля, даже опаснее, чем вождение в пьяном виде или под воздействием наркотиков. К такому выводу пришли ученые.

Обнаружено, что для водителей, которые используют мобильные телефоны для отправки текстовых сообщений, не прерывая движения, резко повышаются шансы столкновения с другим автомобилем.

Показатели их времени реагирования ухудшаются на 35%, что намного больше, чем показатели людей, выпивших допустимое количество алкоголя (они реагируют на 12% медленнее).

Кроме того, водители, отправляющие или читающие текстовые сообщения, чаще нарушают границы своей полосы, и их управление рулем на 91% хуже, чем у водителей, которые полностью сконцентрированы на дороге.

Стефен Глейстер, директор Фонда RAC, который заказал исследование, указал: "Ни один ответственный водитель не сядет за руль нетрезвым. Мы должны сделать так, чтобы любители СМС тоже понимали, что отправка текстовых сообщений является одной из самых опасных вещей, которые можно делать за рулем".

Самый пожилой

Самый пожилой житель планеты, японец Томодзи Танабэ, заявил на праздновании своего 113-го дня рождения, что "хорошо себя чувствует и много ест", сообщило агентство Рейтер.

"Он сказал, что намерен прожить еще десять лет и что не хочет умирать", — сообщил агентству один из чиновников родного города господина Танабэ.

Глава администрации японского города Мияконодзио подарил господину Танабэ букет цветов и огромную чайную кружку, на которой выгравированы имя и дата рождения знаменитого японца — 18 сентября 1885 года.

Что касается рациона питания господина Танабэ, чье имя в июне прошлого года занесли в "Книгу рекордов Гиннесса", то, по его собственному убеждению, залог долголетия — это отказ от алкоголя и употребление большого количества овощей. Овощи и молоко составляют основу рациона Танабэ.

Распишитесь за пиво, Ваше Величество!

12 бочек светлого пива доставили в Виндзорский замок, резиденцию британской королевы Елизаветы II. Как выяснилось, по ошибке.

Грузовик с грузом, достаточным для того, чтобы наполнить янтарным напитком 2 тысячи пинтовых стаканов, остановился у ворот как раз вовремя, чтобы перегрузить пиво к началу футбольного матча.

Персонал королевского замка, сверившись со списком заказов, не обнаружил в нем такого количества пива и отказался принимать груз.

Тогда водитель связался со своим диспетчером и выяснил, что бочки действительно предназначались для "Виндзорского замка" — но не монаршей резиденции, а паба с таким названием, что находится в пяти милях. И вот туда-то поставка к началу футбола не поспела, опоздав на три часа...

"Вообще-то нам сюда приходила почта, адресованная королевскому дому, но вот чтобы они получили что-то из наших заказов — такого, кажется, еще не было", — говорит управляющий питейным заведением Мишко Корич.

Что волнует американцев?

По итогам последних опросов общественного мнения определился внушительный перечень вопросов, ответы на которые американские граждане в первую очередь хотели бы услышать от кандидатов в президенты — республиканца Джона Маккейна и демократа Барака Обамы. Среди самых важных для избирателей проблем — экономика, Ирак, образование, здравоохранение и защита окружающей среды.

Народная Воля http://www.nv-online.info
26 ВЕРАСНЯ 2008 г.

ВІНШУЕМ!

30 верасня спаўняецца 77 год з дня нараджэння народнага паэта Беларусі Ніла ГІЛЕВІЧА

«Я на зямлю не для таго прыйшоў, каб жменяй поўнай уцехі браць. Я — аддаваць люблю»

Падсумоўваючы пражытыя гады, паэт так абазначыў сваё жыццёвае крэда: "Люблю цябе, жыццё, любоўю кроўнай. Я не нахлебнік твой. Я на зямлю не для таго прыйшоў, каб жменяй поўнай уцехі браць. Я — аддаваць люблю".

І як існы патрыёт Бацькаўшчыны ён шчодра, жменяй поўнай аддае народу свае творчыя набыткі і здабыткі. А яны ў яго немалыя. За плячыма паэта 77 год жыцця. З іх больш за 60 гадоў творчай плённай працы на літаратурнай ніве, навуковай і грамадскай дзейнасці ў Саюзе пісьменнікаў, Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь і іншых грамадскіх і творчых арганізацыях, актыўны, непасрэдны ўдзел у падрыхтоўцы і прыняцці Вярхоўным Саветам Беларусі закона аб дзяржаўнасці беларускай мовы. У творчай "жмені" народнага паэта каля 90 кніг розных жанраў, у тым ліку і мастацкіх перакладаў з моў многіх славянскіх народаў, падзяка і ўзнагароды Беларусі, а таксама замежных дзяржаў. Апошняя ўзнагарода — ордэн Яраслава Мудрага ад украінскага ўрада.

Ніл Гілевіч — заслужаны дзеяч навукі БССР, прафесар БДУ, лаўрэат Дзяржаўнай літаратурнай прэміі імя Янкі Купалы, народны паэт Беларусі. А галоўнае — усенароднае прызнанне таленту вялікага майстра слова.

Нягледзячы на даволі сталы ўзрост, Ніл Сымонавіч працягвае плённа працаваць. Толькі ў апошнія гады за свой кошт (на кнігі такога выдатнага творцы ў дзяржавы няма грошай і жадання) выдаў некалькі паэтычных зборнікаў, падрыхтаваў новы збор твораў у 23 тамах. Пакуль выйшлі толькі два... Для выдання ўсіх, на жаль, няма сродкаў. Не знаходзіць магчымасці выдаць наступныя тамы збору твораў народнага паэта дзяржаўнае выдавецтва "Мастацкая літаратура".

Шаноўны Ніл Сымонавіч!

Ад імя ўсіх прыхільнікаў Вашага непаўторнага таленту і ад сябе асабіста сардэчна віншую Вас, Вялікага Беларуса, з нагоды 77-га дня нараджэння. Дай Бог Вам добрага здароўя, душэўнага спакою і далейшага творчага плёну.

Шчыра, з нязменнай павагай і любоўю —

ваш зямляк, сябра і аднадумца Васіль ВІЛЬТОЎСКІ.

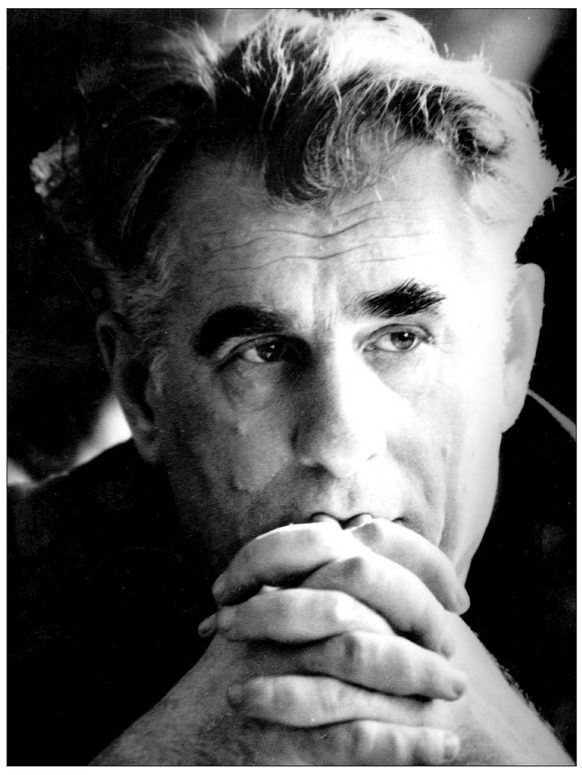

Ніл ГІЛЕВІЧ

Першая клятва (Родная мова)

Як ты дорага мне, мая родная мова!
Мілагучнае, звонкае, роднае слова!

Ты калісьці з калыскі мяне падымала
І вучыла ў бацькоў на руках гаварыць.
У жыцці маім слова найпершае "мама"
І цяпер для мяне сама міла гучыць.

Я па літарах родных вучыўся чытаць,
І буквар для мяне быў жыцця палавінай,
Быў шчаслівы я роднаю мовай сказаць
Першы раз: "Беларусь, мая маці-краіна!"

І цяпер для мяне ты з усіх прыгажэй,
Хоць, я ведаю, моваў на свеце нямала,
І з усіх песняроў мне мілей і бліжэй
Роднай мовы пясняр — неўміручы Купала.

А задумае вораг з чужога далёкага краю
Адабраць у мяне, знішчыць родную мову маю —
Не дазволю.
Не дам.
Не прадам.
Не змяняю.
І да смерці за волю тваю пастаю!

1947

***

Можна страціць руку,
Хлеб адною рабіць —
Для сябе, для дзяцей, для бацькоў, для Радзімы;
Можна з слухам расстацца,
Не чуць, як бурліць,
Як гамоніць наўкол свет вясёлы і дзіўны;

Можна страціць свой зрок,
Страціць сонца навек,
Цёмнай ноччу сябе назаўсёды ахутаць
І аднак не лічыць,
Што ты — горшы з калек,
Што жыццё для цябе — не жыццё, а пакута.

Пра багацце
Не варта, бадай, і казаць:
Можна страціць усё, што нажыць давялося,
Можна ўсё,
Да апошняй драбніцы аддаць
Ды яшчэ і ўсміхнуцца свавольнаму лёсу.

Найстрашней у жыцці —
Страціць верных сяброў.
Горай смерці адчуць, што няма іх апоры,
Іхніх сэрцаў адкрытых,
Надзейных іх слоў,
Тых сяброў, што з табою і ў шчасці і ў горы.

1955

***

Я хаджу, закаханы
У твае краявіды,
І шапчу як прызнанне:
О, мой край дарагі!
Зноў нясу табе ў споведзь:
І трывогі, і крыўды,
І надзеі, і ўцехі,
І любоў, і грахі...

Колькі доля ні судзіць
Мне далёкіх вандровак —
Я вярнуся навечна
Ў засень клёнаў тваіх.
Толькі з роднага долу,
Толькі ў роднай дуброве —
Як не дрэвам, хоць зёлкай
Прарасту для жывых.

1962

ПРОВЕРКА СЛУХА

Пошлину повышать не будут

В последнее время стали активно циркулировать слухи о том, что стоимость иномарок может резко подорожать из-за того, что Государственный таможенный комитет готовит новые правила растаможки и намерен увеличить ставку пошлины. Так ли это?

А.Ильюшевич, г.Минск.

— ГТК не планирует изменения ставок таможенных пошлин на ввоз в Беларусь подержанных импортных автомобилей, — заявил начальник управления тарифного регулирования и таможенных платежей Государственного таможенного комитета Беларуси Сергей Полудень. — В Беларуси сейчас действуют повышенные ставки таможенных пошлин на ввоз подержанных автомобилей. В этом отношении законодательство стабильно, и в ближайшей перспективе изменений пошлин не ожидается как в отношении подержанных грузовых автомобилей, так и легковых.

ФЕСТЫВАЛЬ

У Мінск прыедуць Кустурыца і Занусі

Мінскі міжнародны кінафестываль "Лістапад-2008" сёлета чакае мноства славутых гасцей. На яго запрошаныя Барбара Брыльска, Уладзімір Этуш, Васіль Ланавой, Сініша Кавачэві, Эмір Кустурыца, Кшыштаф Занусі. Дарэчы, польскі рэжысёр абяцаў не толькі арганізаваць у Мінску прэм'ерны паказ свайго фільма "Чорнае сонца", але і правесці майстар-клас.

Фестываль ладзіцца ў пятнаццаты раз. Сёлета плануецца паказаць кінакарціны з 55 краін. Упершыню ў конкурснай праграме будуць удзельнічаць фільмы з Мексікі і Нарвегіі. Таксама ўпершыню ў праграме "Лістапада" будзе арганізаваны конкурс тэлевізійных фільмаў. Толькі "Беларусьфільм" заявіў пяць карцін, сярод якіх — "Цень самурая" і "У чэрвені 1941-га". Дарэчы, сёлета нацыянальная кінастудыя прадставіць адразу 18 стужак.

ГРОМКОЕ ДЕЛО

«А где мой сын был больше суток?»

На днях сотрудников фирмы "Владпродимпорт" перевели из столичного следственного изолятора МВД в СИЗО Жодино.

Напомним, что 11 сотрудников фирмы "Владпродимпорт", которая торговала соком "Садочок", находятся за решеткой почти два месяца. В пакет именно из-под этого сока было спрятано устройство, взорвавшееся в Минске 4 июля.

По словам родственников задержанных, вначале представители "Владпродимпорта" подозревались в причастности к организации взрыва. Однако позже им вменили в вину уклонение от уплаты налогов.

"Любопытно, что на беседу с представителями правоохранительных органов мой сын был вызван вечером 8 августа, -- рассказал "Народной воле" отец одного из задержанных Виктор Дренюк. -- И с этой встречи домой он больше не вернулся -- его держали в изоляторе. Однако, по официальным документам, которые имеются у нас на руках, получается, что он был задержан только 9 августа после десяти часов вечера. А где тогд,а по версии следователей, мой сын был больше суток, если из изолятора его не выпускали?.."

Марина КОКТЫШ.

ПАЗІЦЫЯ

Што ж гэта за вылучэнцы ў «беларускія дэпутаты», якія карыстаюцца амаль спрэс мовай суседняй дзяржавы?

Вытокі беларускай мовы, як і іншых еўрапейскіх моў, сягаюць у IX—X стст. У XIII—XVII ст. яна выконвала функцыю дзяржаўнай мовы ў адной з самых вялікіх еўрапейскіх краін — Вялікім княстве Літоўскім, а таксама была мовай міжнацыянальных і міждзяржаўных зносін на вялікіх абшарах Цэнтральнай і Усходняй Еўропы.

Нягледзячы на доўгачасовую паланізацыю і русіфікацыю, беларуская мова не знікла з моўнай мапы свету і канчаткова склалася як літаратурная ў другой палове XIX — пачатку XX ст. Невыпадкова наш знакаміты суайчыннік Адам Міцкевіч называў беларускую мову адной з самых прыгожых і дасканалых славянскіх моў.

У XX ст. беларуская мова перажыла некалькі перыядаў адноснага росквіту і заняпаду, выкліканых зменлівым лёсам гісторыі Беларусі.

Найгоршая сітуацыя з развіццём беларускай мовы склалася ў 60—70-х гадах XX ст. Напрыклад, у Мінску напрыканцы 1981 года існавала ўсяго 6,4% шыльдаў з назвамі толькі на беларускай мове і яшчэ 4,6% шыльдаў, што былі афармлены па-беларуску і па-руску. Рускамоўных шыльдаў было 89%. У сталіцы БССР не было ніводнай беларускамоўнай школы ці класа. Беларускую мову, як прадмет, вывучалі з 4-га класа. Былі выпадкі, калі па-руску выкладалася нават гісторыя беларускай літаратуры. Аднак у часы перабудовы беларуская інтэлігенцыя пачала звяртаць усё большую ўвагу на моўную сітуацыю ў краіне. У студзені 1990 г. быў прыняты "Закон аб мовах", які да 1995 года быў юрыдычнай базай для пашырэння нашай мовы ва ўсіх сферах жыцця краіны.

У гэты час беларускамоўных выданняў, асабліва падручнікаў, дапаможнікаў, слоўнікаў, энцыклапедый было надрукавана больш, чым за папярэднія 4 стагоддзі. Была канчаткова сфарміравана беларуская навуковая і тэхнічная тэрміналогія, а ў школах у 1994—1995 гадах ужо навучаліся па-беларуску 75% вучняў. Назіралася ачышчэнне мовы ад шкодных запазычанняў, была звернута ўвага на вяртанне класічнага беларускага правапісу ды існаванне беларускага лацінскага алфавіту.

Складанасць барацьбы за мову заключалася не ў тым, дасканалая яна ці не, прыгожая ці не, мілагучная ці не. Складанасць заключалася ў тым, што пашырэнне мовы патрабавала вялікай дадатковай працы ў парадку выканання службовых абавязкаў.

Таму супраць мовы паўстаў дзяржаўны апарат, клас чыноўнікаў, вайскоўцы і значная частка інтэлігенцыі, асабліва тэхнічнай. Бо мова закранула ўсіх і прынесла ім дадатковую нагрузку, дадатковую працу за тыя ж грошы. І не антаганізм да мовы рухаў імі, а звычайная лянота, звычайнае гультайства. У Беларусі як былой калоніі разам з каланіяльнай адміністрацыяй засталася і каланіяльная тэрміналогія. Гэтая тэрміналогія з невялікімі перапынкамі насаджалася 200 гадоў, амаль сем пакаленняў, і дасягнуць таго, каб яна за год ці два саступіла месца новай беларускай тэрміналогіі, не так проста. І гэтаму перш за ўсё заміналі адсутнасць у краіне нацыянальнай сістэмы дзяржаўнага будаўніцтва і нацыянальнай сістэмы адукацыі.

Таму і выкарыстала ўлада ўсе вышэйзгаданыя чыннікі, каб правесці моўны рэферэндум у 1995 годзе.

Пасля рэферэндуму ўлада нічога не зрабіла, каб забяспечыць роўнасць беларускай і рускай моў у афіцыйным жыцці. Сёння няма аніводнай сферы, у якой існавала б такая роўнасць. Службовае справаводства дзяржаўнага апарату практычна цалкам абслугоўваецца рускай мовай. Падобнае можна сказаць пра вышэйшую і сярэднюю спецыяльную адукацыю, прафесійна-тэхнічныя вучылішчы. Вельмі незайздроснае становішча беларускай мовы на беларускім радыё і тэлебачанні і зусім цяжкае — у кінематографе. Пры гэтым у тэле- і радыёэфір няма доступу прадстаўнікам творчай інтэлігенцыі, вядомым беларускім пісьменнікам, мастакам, кінарэжысёрам і навукоўцам. Колькасць вучняў, якія працягваюць вучыцца па-беларуску, скарацілася з 75% у 1994—1995 навучальным годзе да 27% у 2004—2005 н.г. На сённяшні дзень гэтая колькасць упала да 20,5%.

Падпіска на беларускамоўныя выданні зменшылася ў дзесяткі разоў і зведзена практычна да нуля. Ствараецца ўражанне, што дзяржава па сваёй ці чужой волі свядома не дапускае роднае слова тытульнай нацыі краіны ў афіцыйнае жыццё.

Апошні раз сваю нязломную волю да выжывання беларуская мова яскрава засведчыла падчас апошняга перапісу насельніцтва Беларусі ў 1993 годзе. 80% беларускага насельніцтва Рэспублікі Беларусь назвалі беларускую мову сваёй роднай, а 37% жыхароў Беларусі афіцыйна засведчылі, што яны штодня размаўляюць па-беларуску. У наступным годзе адбудзецца чарговы перапіс, і нам ужо зараз трэба да яго грунтоўна рыхтавацца.

У апошнія гады наша моладзь, асабліва ў Мінску і іншых буйных гарадах, актыўна стала вывучаць і выкарыстоўваць беларускую мову. Пра гэта сведчаць вынікі тэсціравання апошніх гадоў. Напрыклад, у 2004 годзе большасць абітурыентаў свядома абралі экзамен па беларускай мове, нягледзячы на тое, што частка з іх скончыла школу з рускай мовай навучання.

На жаль, у гэтым годзе колькасць абітурыентаў, якія выбралі тэсты па беларускай мове, зноў стала меншай, чым прыхільнікаў мовы суседняй дзяржавы. Аднак вынікі ўразілі ўсіх. Прыхільнікі беларускай мовы, нягледзячы на русіфікаванае асяроддзе, атрымалі значна лепшыя вынікі, чым тыя, хто адмовіўся ад роднага слова.

Зараз завяршаецца выбарчая кампанія. Кандыдаты ў дэпутаты атрымалі магчымасць выступіць на радыё і тэлебачанні, друкаваць свае ўлёткі і праграмы. З верасня я спецыяльна праглядаю першыя выступы кандыдатаў у вышэйшы заканадаўчы орган краіны ад Мінскай вобласці, дзе колькасць беларускамоўных школ і вучняў самая вялікая сярод іншых рэгіёнаў Беларусі.

Выступілі кандыдаты з Бярэзінскай і Барысаўскай выбарчых округ. З чатырох выступоўцаў, а сярод іх малады бізнесмен, дзяржаўны службовец, дзеючы дэпутат Палаты прадстаўнікоў і прадстаўнік апазіцыі, сябра АГП, ніхто не сказаў па-беларуску ніводнага слова. У іх праграмах нічога не было пра гаротны стан беларускай мовы і адукацыі, пра неабходнасць культурнага і духоўнага адраджэння нашай нацыі. Дык ці варта ісці на выбары і галасаваць за такіх людзей?

Мяне непрыемна ўразіла, што шэраг кандыдатаў у дэпутаты ад Аб'яднанай грамадзянскай партыі, якім прысвечаны спецвыпуск "Народнай волі" №135 за 10 верасня 2008 года, цалкам праігнаравалі родную мову ў сваіх агітацыйных публікацыях. Прытым некаторыя з іх, ведаю, Анатоль Лябедзька, Аляксандр Дабравольскі — добра валодаюць беларускай мовай, а Дабравольскі з'яўляецца сябрам ТБМ. На жаль, яны ды іх паплечнікі. Валянціна Палевікова, Ганна Ягорава, Яраслаў Раманчук, Станіслаў Багданкевіч абралі дзеля сваёй агітацыі выключна мову суседняй дзяржавы.

Сёння адукаваны чалавек на Беларусі, які не ведае беларускай дзяржаўнай мовы, не можа лічыцца інтэлігентам. Пакуль наша інтэлігенцыя не загаворыць па-беларуску на вуліцах, на працы, з дзецьмі і ўнукамі, пакуль не стане ўсе рускамоўныя бланкі на пошце, у банку, міліцыі, падатковай інспекцыі, прынцыпова запаўняць па-беларуску, яна будзе заставацца зняважанай пры любой уладзе. Бо любая ўлада лічыцца толькі з тымі, хто можа сябе годна абараніць. Нездарма кажуць, што беларус заўжды размаўляе на мове начальства.

Я звяртаюся да ўсіх удзельнікаў выбарчай кампаніі, асабліва да кандыдатаў у дэпутаты і іх даверaных асобаў. Не забывайце роднага слова, карыстайцеся ім напоўніцу, і вы пераможаце духоўна і маральна, незалежна ад вынікаў галасавання.

Таму нашай інтэлігенцыі варта як мага хутчэй вылучыць са сваіх шэрагаў нацыянальнага лідэра, які ў любых абставінах будзе лёгка і нязмушана карыстацца беларускай мовай.

Як толькі народ убачыць, што на змену малаадукаванай, "сярмяжнай" уладзе з яе "трасянкай" і рускім жаргонам ідуць высокакультурныя людзі, якія акрамя беларускай ведаюць і іншыя еўрапейскія мовы, але пераважна карыстаюцца сваёй, поспех новым лідэрам і іх камандам забяспечаны.

Таму вырашыць моўнае пытанне наша духоўная эліта зможа толькі сваім актыўным удзелам у палітычнай барацьбе, калі вядучымі палітыкамі краіны стануць яе лепшыя прадстаўнікі.

Не забыліся ўлады ў Год роднай мовы паднесці "дарунак" і нашаму ТБМ. З 24 красавіка арэндную плату за офісы ўсіх структур паднялі ў 10 разоў! Карыстаючыся выпадкам, я выказваю шчырую падзяку чытачам "Народнай волі" з усіх куткоў Беларусі, усім сапраўдным прыхільнікам роднай мовы, якія знайшлі магчымасць дапамагчы нашай грамадскай арганізацыі ў цяжкі час.

Усім — нізкі паклон і найлепшыя зычанні! Дзякуючы вашай падтрымцы, дарагія сябры, сабраных грошай хапіла на арэндную плату за лета. А вось далей?.. Таму я звяртаюся да нашых прыхільнікаў з просьбай ахвяраваць на наш рахунак (№3015212330014 у гардырэкцыі ААТ "Белінвестбанк", код 764) колькі хто можа.

Пакуль мы разам, мы жывём! Дык будзем з нашай мілай роднай мовай і любай Бацькаўшчынай у любое надвор'е. Тады, упэўнены, абавязкова распагодзіцца.

Алег ТРУСАЎ, старшыня ГА "Таварыства беларускай мовы імя Ф.Скарыны".

ЧЫТАЛЬНАЯ ЗАЛА

Кнігарні баяцца вымірання

У беларускіх кнігарнях пераважная большасць літаратуры прадстаўлена расійскімі выданнямі. А колькасць беларускамоўнай літаратуры ідзе на адзінкі.

Як распавяла "Народнай волі" дырэктар Дома кнігі "Веды" Таццяна Клімовіч, на паліцах нашых крам у чатыры разы менш літаратуры беларускай вытворчасці, чым расійскіх кніг, дапаможнікаў, альбомаў і падручнікаў.

"Суадносіны кніжнай прадукцыі ў нашай краме прыкладна такія: 75% расійскіх выданняў і 25% беларускіх, — паведаміла Таццяна Клімовіч. — *А літаратуры на беларускай мове добра калі набярэцца 3—4%. І так амаль ва ўсіх беларускіх крамах".*

На пытанне "Чаму?" супрацоўнікі кнігарань разводзяць рукамі. Беларускія кнігарні зусім не супраць рэалізоўваць айчынныя кнігі. І попыт на беларускія кнігі ёсць. Часта просяць класіку: Быкава, Караткевіча, Шамякіна. А альбом "Спадчына Беларусі" ў "Ведах" прадалі 1000 раз. Але нават праваныя часам аўтары, папулярныя выданні выпускаюцца не больш аднаго разу ў год.

"Калі б не камерцыйныя выдавецтвы, то на нашых паліцах беларускай літаратуры было б яшчэ менш, — адзначыла Таццяна Клімовіч. — Таму што дзяржаўныя выдавецтвы не часта радуюць нас выпускам новых кніг або перавыданнем старых. Тэматычны план выдавецтва "Мастацкая літаратура", якое сёння займае першае месца па выпуску беларускай літаратуры, складае 50—60 кніг у год. Прычым трэць з іх у выніку не выходзіць, а адкладваецца на наступны год".

Праблема не толькі ў выдавецтвах, але і ў адсутнасці якаснай беларускамоўнай літаратуры.

"У нас жа ніхто не піша кніг аб Вялікай Айчыннай вайне, — расказала Клімовіч. — *Большасць кніг па гісторыі ў нашай краме — ад рускіх аўтараў. Я ўжо не гавару пра спецыяльную літаратуру. У нас проста не выпускаюцца падручнікі і даведнікі па юрыспрудэнцыі, банкаўскай справе, гандлі, экалагічным праве. Калі расійскія аўтары сотнямі выпускаюць дэтэктывы, раманы, то масавай літаратуры беларускага паходжання мы можам радаваца пару раз на год".*

Таму і палохае кнігарні зацверджаная ўрадам Праграма імпартазамяшчэння, якая рэкамендуе скарацiць прысутнасць замежных тавараў на прылаўках да 30%. Калі кнігарні будуць пастаўленыя ў абавязковыя ўмовы існавання з продажу ў асноўным беларускіх выданняў, то яны могуць знікнуць, як маманты.

"Мы проста не выжывем у такіх умовах, — паскардзілася Таццяна Клімовіч. — *І спажыўцы таксама пацерпяць. Па-першае, стане цяжка дастаць неабходную літаратуру. Большасці выданняў, якія выходзяць у Расіі і іншых краінах, у Беларусі проста няма аналагаў. Чым можна замяніць Оксфардаўскі слоўнік?.. Па-другое, кошты на расійскія кнігі ўзрастуць у паўтара раза.*

Аб якой арыентацыі на беларускія выданні можа ісці размова, калі мы гандлюем расійскімі паштоўкамі і календарамі? Няўжо так складана наладзіць выхад беларускіх паштовак? Чаму расійскія выдавецтвы ўжо ў жніўні выпусцілі шмат календароў на 2009 год, а беларускі каляндар у нас сёння толькі адзін у продажы?"

Вольга ПРУДНІКАВА.

ВІНШУЕМ!

«Крыштальная сава» аказалася металічнай

Беларускія знаўцы атрымалі самы каштоўны прыз у свеце інтэлектуальных гульняў — "Крыштальную саву". Пра гэта было абвешчана падчас закрыцця чэмпіянату свету па "Што? Дзе? Калі?", які цягам мінулага тыдня праходзіў у курортным мястэчку Светлагорск Калінінградскай вобласці Расіі.

"Крыштальная сава" дасталася не каму-небудзь з беларусаў канкрэтна, а грамадскай арганізацыі "Беларуская ліга інтэлектуальных камандаў". Ад імя БЛІК на сцэну за "Савой" узняўся гомельскі знаўца Леанід Клімовіч.

"Намінаваліся на "Лепшы клуб МАК" санкт-пецярбургскі "Аэрабрэйн", што праводзіць цэлае сузор'е буйных міжнародных турніраў, і рыжскі клуб, за якім цягнуцца ўсе знаўцы краін Балтыі. Галасаванне па намінацыях было таемнае, галасавалі члены Міжнароднай асацыяцыі клубаў. Большасць з іх сышліся на тым, што наш шлях і нашыя заслугі больш каштоўныя", — расказаў Леанід Клімовіч.

Па яго словах, "Крыштальная сава" — гэта толькі традыцыйная назва. Ужо пэўны час совы бліскучыя і металічныя, але атрымліваць іх не менш прыемна.

Народная Воля http://www.nv-online.info
26 ВЕРАСНЯ 2008 г.

СЛЫШАЛИ?

Борис Тарлецкий не в обиде

Бывший заместитель генерального прокурора Беларуси генерал-майор Борис Тарлецкий рассказал журналистам, что не сильно опечален своей отставкой.

"Обиды у меня ни на кого нет, так что не надо тут искать чего-то такого... — сказал Борис Казимирович. — Все естественно, мне ведь скоро шестьдесят лет. Если бы мне было всего сорок, я, конечно, был бы опечален. А так — отчего? Я генерал по одной службе, по другой. Ну, чего мне еще хотеть? Я считаю, что служил как мог и делал свое дело как мог. Мне кажется, не совсем и стыдно за свое дело. Поэтому, вот такие вот дела..."

Борис Тарлецкий говорит, что пока не подыскивал себе новую работу.

"Хочу пока немножко отдохнуть, осмотреться", — сказал генерал.

ИЗ ЛИЧНОГО ДЕЛА

Борис Казимирович Тарлецкий родился 17 января 1949 года в деревне Городище Логойского района Минской области. После окончания школы и ПТУ работал в строительно-монтажных управлениях Бреста и Минска. Отслужив в армии, пошел в милицию. От рядового милиционера дослужился до генерал-майора — начальника Главного управления внутренних дел Минского горисполкома. Закончил юридический факультет БГУ, Академию МВД СССР. Женат, двое детей.

Работал заместителем министра внутренних дел, заместителем генерального прокурора Беларуси. С последней должности уволен 15 августа 2008 года.

Сергей Михалок не хочет кормить дармоедов

Группа "Ляпис Трубецкой" выложила свой новый альбом "Манифест" для бесплатного скачивания в сети интернет. Это первый подобный случай среди топ-артистов постсоветского пространства.

"Корпорации, медиа-холдинги, рекорд-лейблы и другие монстры шоу-бизнеса — это губительный фильтр для любых свежих идей! — считает лидер "Ляписов" Сергей Михалок. — Продажа аудионосителей, отчисления с концертов, авторские поборы кормят целую кучу этих дармоедов, а музыкант при этом получает жалкие проценты. Есть единственная возможность бороться с околомузыкальной системой — надо всем выкладывать музыку в интернет! Тогда она попадет к слушателю быстро и бесплатно. Если публике закатит — она придет на концерт, ну а если нет — "начните игру с начала".

Альбом можно скачать на портале TUT.BY.

ПОСТФАКТУМ

Пачатак, які змаглі ацаніць не ўсе

Новы канцэртны сезон не прынята пачынаць з гучных і нязвыклых выступленняў. Людзі жадаюць бачыць тых, каго ўжо чулі, але ніколі б не адмовіліся паслухаць яшчэ раз. Выступ украінскага гурта "Флёр" у клубе "Рэактар" быў чаканым, не шакіруючым, цікавым і вельмі восеньскім.

Другі мінскі канцэрт адэскага гурта выклікаў шмат супярэчлівых водгукаў. Чаго чакалі ад выступу сталічныя музычныя гурманы -- невядома, але, відавочна, не таго, што прапанаваў гурт.

"Флёр" ніколі не здзіўляў сваіх прыхільнікаў. На канцэртах не было фаершоу і піратэхнікі. Адзіным "спецэфектам" за ўсю канцэртную гісторыю гурта стала дэманстрацыя новага кліпа.

Дзве вакалісткі Вольга і Алена -- амаль адзіныя нязменныя ўдзельніцы калектыву -- першую палову выступу спявалі свае знаёмыя да апошняга слова кампазіцыі. Прагучала толькі некалькі песень з новага альбома "Эйфория". Спявалі ў сваім звычайным стылі: мякка, інтэлігентна і ўтульна. Канцэрт цалкам у стылі "Флёр". Ды і было б пэўна дзіўна, калі б пад песні аб пяшчоце, каханні і адзіноце ўдзельнікі скакалі па сцэне і білі гітары аб узмацняльнікі.

Не здзівіў гурт, а здзівіла публіка, якая, ведаючы стылістыку выканаўцаў, усё ж такі чакала чагосьці такога, чаго "Флёр" нікому і ніколі не прапаноўваў.

І самым дзіўным было тое, што мінская публіка дачакалася новага гучання ад гурта. Пад канец музыканты адмовіліся ад сваёй жаноцкасці, і стары добры рок-н-рол зайграл "флёраўскія" хлопцы, якія складаюць гурт "Легендарные Пластилиновые Ноги".

Марыя МАЛЕВІЧ.

АНОНС

В руках французского дирижера

1 октября управлять Государственным академическим симфоническим оркестром Республики Беларусь будет известный французский дирижер Фабьен Теериксен.

Фабьен Теериксен — бывший преподаватель по композиции в университете г.Пуатье и в университете д'Орсэ. Был директором проекта "Артерии", цель которого — обучение музыкальной композиции в Африке. В настоящее время маэстро является директором франко-афганского проекта оказания помощи в восстановлении музыкального образования в Кабуле.

Концерт организован при поддержке Посольства Франции в Республике Беларусь и компании BelTechExport.

СЯМЕЙНЫ АЛЬБОМ

Сяргей ЗАКОННІКАЎ:

«У мяне было пяць жанчын: жыў, як калючы асот сярод руж»

Днямі знакаміты беларускі літаратар,лаўрэат дзяржаўнай прэміі імя Янкі Купалы Сяргей Законнікаў адсвяткаваў дзень нараджэння. З гэтай нагоды "Народная воля" пагартала сямейны альбом пісьменніка.

— Вашу вёску і вёску жонкі раздзялялі семдзесят кіламетраў. Як вы пазнаёміліся?

— Мы маглі б сустрэцца хутчэй, таму што адначасова вучыліся ў Мінску. У той час студэнты розных ВНУ часта хадзілі адны да адных на вечары, канцэрты, танцы. Але ў Мінску Лілю ніколі не сустракаў. Пазнаёміліся мы толькі тады, калі нас пасля вучобы вярнулі працаваць у родны Ушацкі раён.

— Ці праўда, што сям'я ваша пачалася з хуліганства?

— Так. Першы раз я ўбачыў сваю будучую жонку ў кафэ, куды яна разам з іншымі маладымі настаўніцамі прыйшла абедаць. Я прыгледзеўся да гэтай прыгожай дзяўчыны, і мне захацелася пахуліганіць *(смяецца)*. Падышоў да іх стала і, паказваючы на Лілю, сказаў: "Вось гэтая дзяўчына будзе маёй жонкай!" Дзяўчаты закрычалі: "Што за нахабства!" Але менш чым праз год мы сапраўды ажаніліся...

— Як пісьменнік вы, напэўна, надавалі адмысловую ўвагу літаратурнай падрыхтоўцы дзяцей...

— Стараўся не толькі чытаць ім, але і спяваць, і нават прыдумляць казкі. Шкадую, што з-за працы — спачатку журналісцкай, потым у ЦК партыі — не мог удзяляць шмат часу дочкам. Але вельмі рады, што, нягледзячы ні на што, абедзве дзяўчыны выраслі такімі, як мне хацелася — натуральнымі беларускамі, якія ніколі не здрадзяць сваёй краіне.

— Затое для ўнукаў час зараз ніхто не адбірае...

— Так, з імі я праводжу шмат часу, ваджу з сабой, вучу жыццю. А з іншага боку, і яны мяне вучаць — разам з імі пераасэнсоўваю многія рэчы. Некаторыя кажуць, што стамляюцца з унукамі. Мабыць, фізічна я таксама часам стамляюся, але не душой.

— Зараз дзеці жывуць асобна ад вас. Ці згодны вы з тым, што сям'ю лепш будаваць не на адной жылплошчы з бацькамі?

— Так яно і трэба. У краінах Захаду гэта ўжо норма. Там маладыя людзі, нават не выходзячы замуж, не беручы шлюб, рана пачынаюць здымаць асобнае жыллё. Іншая справа — нашы беларускія рэаліі. У нас маладым не хапае грошай, каб зняць нават аднапакаёўку.

У нашай сям'і Света пасля вяселля пераехала да мужа, а Алёна з зяцем, а потым і з унукам, жылі з намі — толькі ў гэтым годзе яны перабраліся ў сваю кватэру. Калі жыць па-людску, то можна жыць і разам. Але маладая сям'я павінна мацавацца самастойна, каб быць не хісткай, а дружнай, трывалай.

— Гавораць, што дзеці будуюць сем'і па мадэлі ўзаемаадносін сваіх бацькоў. Якая мадэль была перад вашымі вачыма ў дзяцінстве?

— Не заўсёды гэтая мадэль праходзіць праз усю сямейную дынастыю. Я вырас у сям'і, дзе было пяцёра дзяцей, а мая жонка выхоўвалася адна. Наша з ёй сям'я атрымалася нейкім сімбіёзам. Таму мы вучыліся адзін у аднаго. Я, напрыклад, у адрозненне ад Лілі, ведаў, як купаць дзіця, бо на маіх руках былі меншыя брацікі і сястрычкі. Таму вучыў жонку, як трымаць галоўку, якой павінна быць вада.

— Да таго часу, як дочкі паз'язджалі, вы жылі з трымя жанчынамі. Кім адчувалі сябе на гэтай клумбе?

— У мяне было нават не тры, а пяць жанчын: жонка, дзве дачкі, цешча і сабака — таксама жаночага роду. Таму жыў, як калючы асот сярод руж *(смяецца)*. Зараз, дзякуй Богу, з'явіліся і акрамя мяне мужыкі ў сям'і: спачатку зяці, потым унук...

— Пасля таго, як вас звольнілі з пасады галоўнага рэдактара "Полымя", некалькі гадоў вы не маглі знайсці працу. Лаўрэат дзяржаўнай прэміі імя Янкі Купалы не змог уладкавацца ні выкладчыкам, ні нават вартаўніком. Як да гэтага ставілася ваша сям'я?

— Жонку маю таксама ў свой час звольнілі з працы і пяць гадоў да пенсіі яна нідзе не працавала. Яна сказала: "Ты мяне трымаў пяць гадоў, цяпер я цябе буду трымаць — будзем жыць на маю пенсію". Я са свайго боку стараўся недзе падпрацаваць: перакладамі, рэдагаваннем работ, дробнымі праектамі. На чорны хлеб з кількай хапала.

— Вас самога маральна гэта не душыла?

— Чатыры гады без нармальнай працы былі вельмі цяжкімі. Непрыемна, калі цябе выкідаюць пад плот, заносяць у чорныя спісы і наладжваюць нейкія правакацыі. Але, з другога боку, я адчуў моцную падтрымку звычайных людзей. Яны запрашалі мяне выступаць у сваіх калектывах, арганізоўвалі выданне маіх кніг. Таму я ніколі не апускаў рукі.

— Значыць, вы прытрымліваецеся меркавання, што сапраўдны мужчына павінен быць карміцелем, а жанчына — захавальніцай агменю?

— Я лічу, што жанчына павінна працаваць на сям'ю, а не на нейкае кіраўніцтва. Хатнія клопаты, выхаванне дзяцей — праца не меншая, а то і большая, чым на заводзе. На Захадзе так часцей за ўсё і бывае: мужчына зарабляе грошы, а жанчына займаецца домам. У нас, калі ў жанчыны няма працы, то лічыцца, што яна не адбылася. Другая наша праблема — не заўсёды зарплаты мужа хапае на тое, каб пракарміць сям'ю...

— Вы строгі муж і бацька? Магло здарыцца такое, што вы не дазволілі б дачцэ выйсці замуж за яе абранніка толькі таму, што ён вам не падабаецца?

— Такога ў нас быць не магло. Жыццё вучыць дэмакратыі. Калі адзін чалавек кахае другога, то бессэнсоўна штосьці казаць і штосьці рабіць, ён усё роўна цябе не пачуе. А перашкоды на іх шляху могуць скончыцца толькі трагедыяй. Я не выбіраў дочкам мужоў. Яны выбіралі самі, пасля прыводзілі і толькі паказвалі *(смяецца)*.

Вольга ПРУДНІКАВА.

Дзень, з якога пачалася наша сям'я. Жонка Ліля скончыла Мінскі інстытут замежных моў, працавала настаўніцай. Пасля пераезду ў Мінск усё жыццё была рэдактарам у выдавецтве "Мастацкая літаратура". Зараз, ужо на пенсіі, падпрацоўвае ў Пушкінскай бібліятэцы.

З жонкай і дочкамі. Старэйшая дачка Алёна скончыла Акадэмію мастацтваў і зараз выкладае там. Малодшая Святлана — Педагагічны універсітэт.

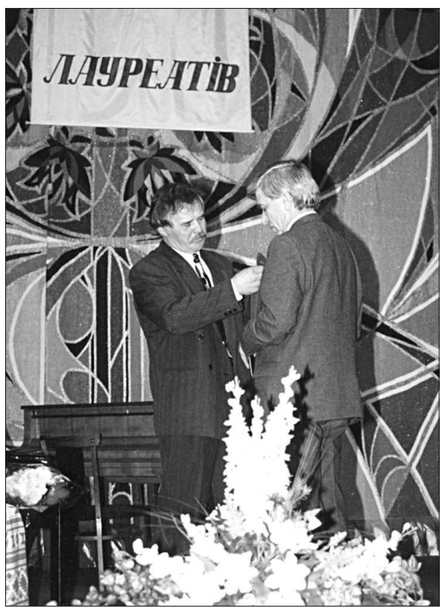

На ўручэнні ордэна "За заслугі" III ступені (на здымку злева), якім мяне ўзнагародзіў украінскі прэзідэнт Віктар Юшчанка. У мяне шмат розных узнагарод, прэмій, але самым дарагім для мяне прызнаннем стаў слоік варэння. Пасля надрукавання ў 1989 годзе паэмы "Чорная быль" мне прыйшла пасылка ад пенсіянеркі з Пружанскага раёна са слоікам клубнічнага варэння. Ніколі не забуду словы з пісьма, якое суправаджала яго: "Мілы сынок, я сама расціла гэтыя клубніцы, палола іх, палівала, збірала, варыла варэнне. І зараз высылаю яго табе. Не хварэй, пішы такія паэмы, як ты напісаў".

З жонкай у Швейцарыі (на здымку справа). Мы часта бываем за мяжой. Не спецыяльна я жаніўся на дзяўчыне, якая ведае нямецкую мову, і не спецыяльна яна выйшла за хлопца, які часта ездзіць па нямецкамоўных краінах. Але выдатным веданнем нямецкай мовы сваёй жонкі я карыстаюся — заўсёды бяру Лілю з сабой і эканомлю на перакладчыках.

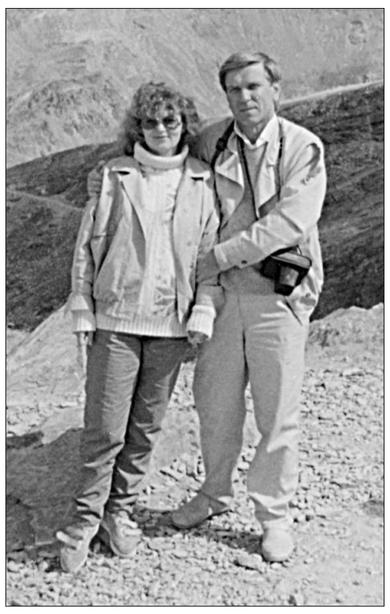

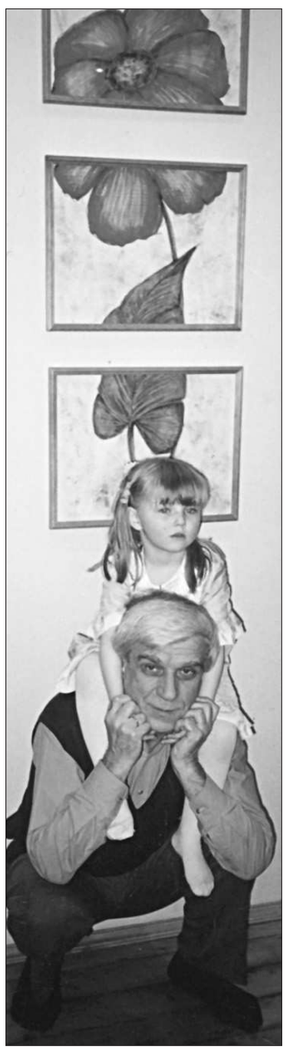

З унучкай Марынай. Любіў у свой час пасядзець у дзеда на шыі і ўнук Франак. І мне прыемна — хочацца маленькіх дзетак пакалыхаць. Але, акрамя ўнукаў, нікому не дазваляю садзіцца сабе на шыю.

Беларускія футбалісты выйгралі ў зборнай Англіі

Праўда, не ў адборачным матчы да чэмпіянату свету, а на чэмпіянаце планеты сярод артыстаў...

"Народная воля" паведамляла, што на другі чэмпіянат свету сярод артыстаў адправілася і беларуская зборная. Адразу па вяртанні з Новарасійска, дзе і праходзілі спаборніцтвы, капітан нашай каманды спявак і кампазітар Альберт Скараход падзяліўся ўражаннямі ад паездкі:

"У адрозненне ад першага чэмпіянату, які ў мінулым годзе праходзіў у Сочы, сёлетняе першынство выклікала яшчэ большы інтарэс у гледачоў, — гаворыць Скараход. — Нагадаю, што дэвізам спаборніцтваў быў слоган: "Дапаможам дзецям пачуць музыку". Усе атрыманыя ад рэалізацыі білетаў грошы накіраваны на набыццё імплантатаў для слабачуючых дзетак. У мінулым годзе было сабрана 230 тысяч долараў. Сёлета, па прыкідках арганізатараў, гэтая сума будзе на парадак вышэйшай".

Што да самога футбола, то беларусы, якія ў рэшце рэшт занялі 6-е месца з 12, сталі аўтарамі самай галоўнай сенсацыі першынства. "Мы нечакана нават для сябе выйгралі ў зборнай Англіі — 2:1, — працягвае Скараход. — Застаецца пажадаць, каб футбалісты нацыянальнай зборнай, якія будуць прымаць англічан у кастрычніку ў Мінску, выступілі не горш за нас".

Не абышлося на першынстве свету сярод артыстаў і без скандалаў, праўда, без удзелу беларусаў. "У гульні каманд Расіі, якая ў рэшце рэшт і стала чэмпіёнам, і румын было ажно чатыры выдаленні, — расказвае Альберт Мікалаевіч. — І ўсе ў румын. Румынскія госці, палічыўшы, што іх "засуджваюць", проста пакінулі поле падчас гульні, за што і былі дыскваліфікаваны".

Дарэчы, у канцэрце, які дала ў межах першынства і беларуская каманда, выступаў і прафесійны галкіпер — Андрэй Канапелька. "Высветлілася, што ў яго выдатны голас, — прызнаецца Скараход. — Ён выканаў некалькі народных песень, і мала хто здагадаўся, што ён не прафесіянальны спявак..."

Віталь ГАРБУЗАЎ.

РЕЗОНАНС

...И сайт Министерства культуры могли бы подтянуть до достойного развитой республики уровня

Материал "Театр по интернету" (№№133—134), посвященный виртуальным страничкам белорусских театров, вызвал немало откликов у посетителей сайта "Народной воли" nv-online.info. Мы решили опубликовать самые интересные комментарии.

Автор — offСАЙТ:

— Театр работает для зрителя. С каждым разом все больше зрителей приходит в театр, предварительно знакомясь с информацией о театре, размещенной в интернете. Нет информации — нет и соответствующей части зрителей.

Нашел форум этого Театра белорусской армии на форумах Министерства обороны и внимательно просмотрел содержание. Каково же было мое удивление, что на форуме ни единого разу за эти годы не было никого от самого театра! И ни одного официального комментария или сообщения. Более того, кто-то из администраторов сайта там выражал полную готовность сделать отличный боевой театральный сайт по представлении театром исходных материалов, которые, судя по всему, у театра накоплены.

А раз так, то, видно, дело и не очень-то в том, что пока нет собственного здания, а в привычке... Ведь когда появится собственное помещение, то прибавится и других забот. Возможно, что внутренняя экономика учреждений просто не принуждает к необходимости создания сайтов. Но разве эта же экономика обязывает учреждения красить стены?

Насчет многих сотен и тысяч долларов за создание и поддержание сайтов: красиво жить, конечно, не запретишь, но не думаю, что в простейших случаях попахивало бы такими затратами. Основные функции — оперативные информационные — блоги и на бесплатных площадках выполняют на все 300%...

Автор — Железный дровосек:

— Афиша Театра-студии киноактера размещается на сайте ОО "Белорусская гильдия актеров кино". И рассказывает о спектаклях за декабрь 2007 года...

Автор — Рас-гильдяй:

— ...А вот такой вопросик: почему на изготовленном и действующем сайте Академии искусств, некоторые странички банально не заполнены даже текстом? Ведь в Академии, кажется, даже преподают веб-дизайн. Могли б зачесть за дипломную или курсовую и академический сайт и, чего уж по маленькой, и сайт Министерства культуры могли бы подтянуть до достойного развитой республики уровня...

ИЗ ПЕРВЫХ УСТ

Иван ГОРДЕЕНКО:

«Завоевать медаль помог знахарь...»

На Играх в Пекине десятиборец Андрей КРАВЧЕНКО, завоевавший для Беларуси "серебро", удивил многих, но только не своего тренера Ивана ГОРДЕЕНКО. Даже тот факт, что Андрей претендует сейчас на звание лучшего легкоатлета Европы уходящего года, для Ивана Петровича просто "рядовое явление".

— Только что вернулись с Андреем из Франции, где проходил финал Гран-при, — рассказывает мой собеседник. — Андрей уверенно победил. А что касается его успеха на Олимпиаде... Последние два года для меня это не было неожиданностью. Хотя до этого, безусловно, всерьез его никто не воспринимал. Хотя Андрей Кравченко — чемпион мира среди юниоров, чемпион Европы, в прошлом году — лучший результат сезона...

— Говорили, что накануне Игр у Андрея были проблемы со здоровьем?

— Да, два месяца в себя не мог прийти. Поймали какую-то бациллу. Самое интересное, что даже не знали, что это такое. Легкие вроде чистые были, но кашель "лупил" такой, что не приведи Господь. Наверное, что-то вирусное. Кстати, до сих пор еще не прошло.

— Получается, что спортсмен выступал на Олимпиаде больным?

— Скажем так, не совсем здоровым. Причем и врачи особо не могли помочь, все же боялись, чтобы затем из-за принятых лекарств не обвинили в применении допинга. Перед Играми ездили в диспансер спортивной медицины, но, чтобы не наглотаться еще какой-нибудь заразы, пришлось даже к знахарю обратиться.

— ??!

— Я не шучю! Нашли какого-то народного целителя, тот прописал Андрею травки да прополис жевать. Вот так и готовились к стартам.

— В жизни ваш подопечный хлопот тренеру не доставляет?

— Нет, в этом плане все нормально. Рассудительный, практичный, знает, чего хочет от этой жизни. Знает, что нельзя пить, курить, гулять... Ну, вы меня понимаете?

— Понимаю. А жена у него есть?

— Господи, ему же всего 22 года, куда жениться-то?! Я бы хотел, чтобы он "окольцевался" как минимум после следующей Олимпиады. Сейчас же женитьба, с одной стороны, не вопрос, а с другой — огромная проблема.

— Для вас как тренера?

— Не только для меня, и для него тоже. Ведь может быть так, что сегодня у тебя с женой все хорошо, а завтра вы уже "на ножах". Слышал вот недавно, что российский прыгун с шестом расстался с девушкой, напился после этого и пошел пьяным прыгать на соревнованиях. Стресс у парня! Кстати, насчет спиртного... Андрей его не только не употребляет, но даже и запах не переносит. Даже я себе раньше мог позволить 100 граммов в компании, но последние два года вообще не притрагиваюсь к алкоголю. Потому что тренирую парней, которые, повторюсь, даже этого запаха переносить не могут. Приходится считаться.

— Что слышно у спортсмена с квартирным вопросом?

— Он не так давно построил квартиру в Гомеле за собственные деньги, маму в нее перевез. А до этого жил в общежитии. Что касается премиальной квартиры, то я даже и не знаю, полагается ли она серебряному призеру. Хотя Андрею уже присвоили звание заслуженного мастера спорта, меня наградили медалью "За трудовые заслуги".

— У Андрея есть какие-то увлечения?

— Да вот собаку себе после Олимпиады купил, теперь все свободное время с ней и возится. Маленькая такая, английский бульдог, Баксом назвал. Андрей говорит, что хорошо стресс снимает. Такая собачка — лучше, чем любой доктор. Говорит, что давно мечтал.

— Иван Петрович, Андрей сейчас выдвинут на звание лучшего легкоатлета Европы. Есть у него шансы победить?

— Самые реальные. Он же в этом году не только на Олимпиаде "серебро" выиграл, но был вторым и на чемпионате мира. Стал чемпионом Европы, занял первое место на Гран-при. У него очень хорошие шансы. Потому что столько медалей набрать спортсмену за один сезон — очень непросто. Более того — редкость для десятиборцев! Но Андрюха, видимо, относится именно к этим людям.

Алесь СИВЫЙ.

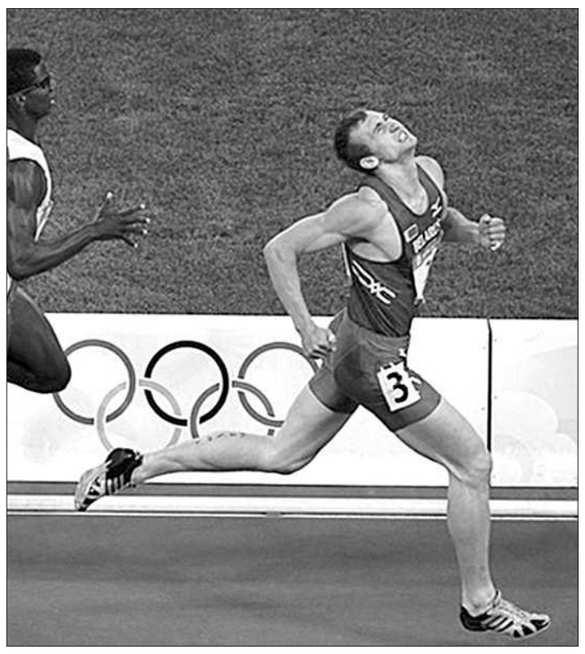

КОРАТКА

Застаемся ў еўра-афрыканскай зоне

Беларускія тэнісісты ў матчы Кубка Дэвіса выйгралі ў каманды Грузіі з лікам 3:0. Гэта дазволіла нашым спартсменам захаваць месца для нашай краіны ў першай групе еўра-афрыканскай зоны.

Заўважым, што гэтая сустрэча стала для Уладзіміра Валчкова дэбютам на капітанскім мосціку нашай каманды. У матчы супраць грузін за беларусаў выступалі вопытны Максім Мірны, а таксама маладыя спартсмены Сяргей Бетаў, Андрэй Каратчэня і Уладзімір Ігнацік.

Пасля заканчэння гульні Максім Мірны адзначыў, што перамога над грузінамі дазваляе гаварыць аб тым, што ў тэніснай зборнай пераемнасць пакаленняў ажыццяўляецца правільна.

Выграблі бронзу...

У грэчаскім горадзе Марафон адбыўся чэмпіянат Еўропы па веславанні. Беларусы вярнуліся адтуль з трымя ўзнагародамі. Наша двойка без рулявой у складзе Вольгі Шчарбачэні і Таццяны Кухто фінішавала трэцяй. Акрамя таго, з бронзавымі медалямі з Грэцыі вярнулася беларуская жаночая васьмёрка з рулявой, а таксама мужчынская чацвёрка без рулявога.

Амерыканцы супраць Сочы

Дзесяць амерыканскіх кангрэсменаў ўнеслі ў Палату прадстаўнікоў кангрэса ЗША рэзалюцыю, у якой заклікаюць Міжнародны алімпійскі камітэт тэрмінова перагледзець сваё рашэнне аб правядзенні зімовых Алімпійскіх гульняў 2014 года ў Расіі. Прычына — вайсковы канфлікт паміж Расіяй і Грузіяй.

"Міжнародны алімпійскі камітэт не стаў бы выбіраць Сочы ў якасці сталіцы гульняў, калі б чакаў, што Расія здзейсніць напад на Грузію. Міжнародны алімпійскі камітэт павінен неадкладна зрабіць крокі для таго, каб прызначыць новы горад, які стане гаспадаром зімовых Алімпійскіх гульняў", — гаворыцца ў рэзалюцыі.

Антон ВІТАЛЬЕЎ.

ФУТБОЛ

Себя показать и мир посмотреть...

На минувшей неделе матчем с именитым мадридским "Реалом" борисовский футбольный клуб БАТЭ стартовал в групповом этапе Лиги чемпионов.

Как известно, борисовчане проиграли — 0:2. Но проиграли достойно, потому что "Реал" — это даже не "Андерлехт" или "Левски". И уж тем более — не минское "Динамо". Испанский клуб преподал нашим футболистам хороший урок, но, скажем честно, на победу или даже ничью мало кто и рассчитывал. Хотя тренер испанцев Бернд Шустер был не очень доволен игрой своей команды.

"Учитывая, как мы начали встречу, я ожидал, что мы забьем больше голов, поэтому я разочарован, — признался после игры тренер. — Впрочем, радует, что мы взяли три очка. После первого гола было видно, что БАТЭ не сможет ответить, и нам надо было забивать в этот момент второй и третий мячи. В итоге же нам все пришлось начинать сначала. Мне не понравилось то, что мы расслабились. Почему это случилось? Спрашивать надо у игроков, не у меня. Я их об этом не просил. Мы упустили отличный шанс записать на свой счет крупную победу и порадовать болельщиков еще больше".

А вот наставник борисовчан Виктор Гончаренко не был так удручен поражением. "Итоговый результат не так плох, — заявил он. — Естественно, мы играли хуже, потому что остались вдесятером. Не могу сказать ничего плохого про "Реал". У нас молодая команда, и мы надеемся постепенно прогрессировать. Клуб впервые участвует в таком турнире, как Лига чемпионов, поэтому дебют вышел относительно неплохим.

— Насколько сложно в таком юном по тренерским понятиям возрасте руководить командой, которая вышла в Лигу чемпионов? — поинтересовались мы у Виктора Гончаренко.

— Абсолютно несложно, потому что я досконально изучил ребят, а со многими еще и играл. Я уже не первый раз говорю, что команда управляема и лично для меня в работе никаких проблем нет. Одно удовольствие.

— Когда было сложнее: теперь или в то время, когда вам пришлось возглавить БАТЭ после скандального ухода из команды в минское "Динамо" Игоря Криушенко?

— Ответственность должна быть всегда. Единственное, что теперь стало совсем другое внешнее давление. И на меня, и на команду. Когда давят на результат — это уже сложнее. Ведь чем больше ты достигаешь, тем больше от тебя требуют.

— А назначение год назад главным тренером команды стало для вас неожиданностью?

— Сейчас все это, конечно, надо переосмыслить, но я ни о чем не жалею. Я люблю эту команду и готов был бы прожить с БАТЭ прошлый год еще раз.

— После Криушенко вы меняли стиль команды?

— Естественно. У каждого ведь свой стиль. Если Игорь Николаевич считался больше демократом, то я выступил за установление диктатуры. То есть меня можно назвать демократом с вкраплением диктатуры.

— Таким в свое время слыл и известный тренер киевского "Динамо" Валерий Васильевич Лобановский...

— Ну, это слишком лестное для меня сравнение! Но я на самом деле всегда выступал за то, чтобы в команде в первую очередь была дисциплина. Это один из наиглавнейших залогов успеха.

— На ваш взгляд, выход БАТЭ в Лигу чемпионов — закономерность?

— Закономерно то, что на сегодняшний день мы сильнее бельгийского "Андерлехта" и болгарского "Левски". Хотя многие скептики не только не верили в нас раньше, но даже не верят и сейчас. Но я к этому отношусь спокойно.

— Что помогло БАТЭ так прогрессировать?

— Первое — это хорошая организация труда. И второе — такой же тренировочный процесс.

— Тогда, если вы не против, давайте "пройдемся" по соперникам БАТЭ в группе — мадридскому "Реалу", итальянскому "Ювентусу" и питерскому "Зениту"...

— Фантастические соперники! "Реал" — самый титулованный и богатый клуб мира. "Ювентус" — самый титулованный клуб Италии. "Зенит" — самый преуспевающий клуб России.

— Кто из трех соперников для БАТЭ более удобный?

— У всех такой класс, что они для нас и удобные, и неудобные одновременно.

— У клуба есть какие-то цели в Лиге чемпионов?

— Главное — это набраться опыта и ввязаться в бой. А там посмотрим. Хотя изначально не ставим цели набрать ноль целых, ноль десятых очков. Мы будем играть сами и смотреть, что нам будут позволять соперники. В любом случае, для всех футболистов это будет незабываемая школа.

Алесь СИВЫЙ.

P.S. *30 сентября на минском стадионе "Динамо" БАТЭ проведет очередной матч Лиги чемпионов с итальянским "Ювентусом".*

ГАЗЕТА — ЧЫТАЧЫ

Перадаплату за IV квартал зрабілі?

Усяго 4 дні засталіся да пачатку IV квартала. А многія не аформілі **перадаплату** за кастрычнік—снежань. Каб не застацца без "Народнай волі", зрабіце гэта, калі ласка, літаральна заўтра-паслязаўтраі. Пералічыць грошы, ведаеце, можна праз любы філіял "Беларусбанка" ці праз паштовае аддзяленне. Мінчане могуць апаратыўна зрабіць **перадаплату** таксама праз рэдакцыйны офіс (вул.Энгельса, 34а) альбо пазваніць па тэлефонах: 328-63-93 ці 328-68-71. Пасля званка да Вас прыйдуць нашы валанцёры са свежымі нумарамі газеты і дапамогуць аформіць **перадаплату** за любы тэрмін і па любым адрасе. Не маеце магчымасці аплаціць за ўсе нумары, якія выйдуць у кастрычніку — снежні — зрабіце гэта за месяц, два...

Нягледзячы на экстрэмальныя ўмовы выдання газеты, тарыфы па **перадаплаце** ранейшыя: на месяц — **9500** рублёў для індывідуальных чытачоў і **15.000** рублёў для арганізацый, прадпрыемстваў, устаноў, фірм. Заўважым: паколькі кошт газеты пры рэалізацыі ў розніцу з новага года павысіўся, то выгадна рабіць перадаплату, з тым каб газета дастаўлялася дахаты.

Банкаўскія рэквізіты "Народнай волі" такія:

УП "Народная воля": р/р 3012006535014, ААТ "Пріорбанк", ЦБП 113, код 749, УНН 100961759.

Вымушаны і на гэты раз звярнуць увагу на тое, што **перасылаць у рэдакцыю трэба не толькі копію плацежнага дакумента, але і запоўненую АБАНЕНЦКУЮ КАРТКУ**, узор якой друкуем і ў сённяшнім нумары.

Зноў жа: запаўняйце выразна, пажадана друкаванымі літарамі. Разумеем: для тых, хто рабіць гэта будзе ўпершыню, не вельмі прыемная рэч. Але што зробіш: каб своечасова атрымліваць газету, мы вымушаны звяртацца з такой просьбай.

З дапамогай "Народнай волі" разбудзім усіх абыякавых!

0402280179

ИЗВЕЩЕНИЕ

ИЧУП «Народная воля»
получатель платежа
«Приорбанк» ОАО ЦБУ 113 г.Минск
наименование банка
Счет получателя 3012006535014 Лицевой счет код 749
УНН* 100961759
(фамилия, имя, отчество, адрес)

Вид платежа			Дата	Сумма
Предоплата за июль, август, сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь 2008 г. (ненужное зачеркнуть)				
Плательщик			Пеня	
			Всего	

Кассир

КВИТАНЦИЯ

ИЧУП «Народная воля»
получатель платежа
«Приорбанк» ОАО ЦБУ 113 г.Минск
наименование банка
Счет получателя 3012006535014 Лицевой счет код 749
УНН* 100961759
(фамилия, имя, отчество, адрес)

Вид платежа			Дата	Сумма
Предоплата за июль, август, сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь 2008 г. (ненужное зачеркнуть)				
Плательщик			Пеня	
			Всего	

Кассир М.П.

* Заполняется только при осуществлении операции по уплате налогов.

Абонентская карточка

на номера газеты «Народная воля»
за июль, август, сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь 2008 г.
(ненужное зачеркнуть)

*Заполняется отчетливо **печатными буквами** и **обязательно** отправляется в редакцию с **копией платежного документа***

фамилия

имя **отч.**

индекс почтового отделения

область

район

название населенного пункта

город, городской поселок, поселок, деревня (нужное — подчеркнуть)

улица пр-т переулок *(нужное — подчеркнуть)*

дом *а,б,в,г* **корп.** **кв.**

(Примечание: если можете — укажите, пожалуйста, код подъезда или номер дом.телефона; в случае получения газеты через абонентский ящик обязательно укажите индекс и адрес почтового отделения)

СИТУАЦИЯ

Нет денег — нет игры

На минувшей неделе игроки футбольного клуба "Динамо" (Брест) объявили, что отказываются тренироваться и готовиться к матчам чемпионата Беларуси.

Таким образом спортсмены высказали свой протест в связи с 2-месячной задержкой зарплаты.

Сведения о том, что брестскую футбольную команду настиг серьезный финансовый кризис, появились после того, как в разгар нынешнего сезона сменился генеральный спонсор клуба — предприятие "Брестэнерго".

Теперь руководить футбольным хозяйством главной команды области без отрыва от основной работы поручено главе администрации Московского района города Бреста Александру Шишко, а вот место спонсора остается до сих пор вакантным. Из коридоров брестской власти приходит информация, что ведутся переговоры со многими серьезными компаниями (в том числе с российским капиталом), однако взять на себя расходы по содержанию команды они готовы только со следующего года.

О том, какова реакция руководства футбольного клуба на отказ игроков посещать тренировки накануне субботнего принципиального поединка с "Неманом" из Гродно, сообщил пресс-атташе "Динамо" (Брест) Эдуард Белемук: "На данный момент никакой реакции руководства не просматривается. Существует большая вероятность, что в пятницу будет все-таки получен кредит и с командой рассчитаются за июль, а возможно, даже и за август. А если выплат не будет и команда выйдет на игру, то играть будет понятно как".

По словам Эдуарда Белемука, тренерский штаб оказался на стороне футболистов: "Подписей тренеров там нет, но они солидарны с игроками, потому что находятся точно в такой же ситуации — им тоже не платят".

В субботу стало известно, что часть зарплаты футболистам все-таки выплатили.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 3286871.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 3286904, 3286906
E-mail : nv@promedia.by
http://www.nv-online.info

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №246 ад 10 кастрычніка 1996 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў ТАА "Типография Михайлова - С", 214020, г.Смаленск, вул. Шаўчэнкі, 86. Па заказе ТАА "Типография Михайлова", 214000, г.Смаленск, вул. Кастрычніцкай рэвалюцыі, д.38, кв.54. Падпісаны ў друк 24.09.2008 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж: 10 026 экз. Заказ №